

ปาฐะ เรื่องประทุษร้ายต่อผู้ร้าย

ของ โรเบิร์ต ฌ็อง อิงเคอร์ชอลด์

พระยาเมธาธิบดี

ห้องกรมพระจันทบุรีนฤนาถ

ขอพระเทพคุณาภรณ์ อภิมหา

ธรรมจริยคุณและแนวปฏิบัติ

ทั้งพระเทพคุณาภรณ์ พระเทพคุณาภรณ์

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๑๕ กค
๒๕๖๑

364
10.32.21

ปาฐะ เรื่องประทุษร้ายต่อผู้ร้าย
ของ โรเบิร์ต คริน อิงเคอร์ชอลด์

พระยาเมธาธิบดี

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๗๓

๓๑๕๖๕

ราคา ๑ บาท

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

หนังสือของผู้เรียบเรียงคนเดียวกัน
๒

บรมเดชาอนุภาพแห่งยุคธรรม
ใจความในวิชาคหกรรม
หลักธัมมะแห่งพุทธศาสนา
หลักสำคัญแห่งพุทธศาสนา
วันประสูติของเสด็จพระองค์หญิง

ราคาเล่มละ ๑ บาท

มีจำหน่ายที่กรุงเทพมหานคร
๑

ถนนเจริญกรุง
๑

คำปรารภ

ปาฐะชอ ไครมส์ อเคนสต์ คริมินัลส์
คือ ประทูลร้ายต่อผู้ร้าย เรื่องนี้ ท่านโรเบิร์ต ค.
อิงเคอร์ชอลล์ ได้แสดงต่อ 'นิวยอร์ก สเตต บาร์
อัสโซซิเอชัน' คือ เนติบัณฑิตสภาแห่งรัฐนิวยอร์ก
ณจังหวัดอลบานีในรัฐนิวยอร์ก เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม
ค.ศ. ๑๘๘๐ ข้าพเจ้าเห็นเป็นเรื่องมีคติน่าอ่านน่ารู้ เพราะ
เต็มไปด้วยความวิจิตรอย่างหลักแหลมลึกซึ้ง จึง
นำมาแปลไว้ ให้มีในภาษาของเราอย่างคงต่อไปนี้

ในที่นี้จะขอเล่าประวัติของท่านปาฐะไว้ให้ผู้อ่าน
ได้ทราบต้นสายปลายเหตุประกอบเรื่องแต่พอย่อๆ คือ
อิงเคอร์ชอลล์เกิดในจังหวัดเครสเคน ในรัฐนิวยอร์ก
เมื่อ ค.ศ. ๑๘๓๓ เป็นบุตรผู้สอนคริสต์ศาสนาในจำพวก
คอนกรีเคชเนลิสต์ แต่เมื่อเติบโตขึ้นมาเชื่อถ้อยใน
คัมภีร์ทบทวนมีความเลื่อมใสศรัทธาอยู่อย่างเคร่งครัดนั้น

ไม่ ถึงบิคาเองในตอนหลัง ๆ กลับเสื่อมคลายความเชื่อ
 ของตนไปตามลัทธิของบุตรเป็นอันมากด้วย โรเบิร์ต
 คริน อิงเคอร์ซอลล์ ในชั้นต้นสมัครเข้าไปเรียนกฎหมาย
 จนสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตเมื่อ ค.ศ. ๑๘๕๔ แล้วตั้ง
 ออฟฟิศทนายความมีชื่อเสียงโด่งดังอยู่ในรัฐอะริโซนา
 คติที่อิงเคอร์ซอลล์ว่าต่างในครั้งนั้น มีสำนวนที่
 หลีกแหลมลกซัง ต้องอ่าน ต้องจำ เป็นแบบกันต่อมา
 จนบัดนี้อยู่หลายเรื่อง อิงเคอร์ซอลล์เป็นทนายความ
 ที่สามารถอย่างยอดเยี่ยมผู้หนึ่ง มีผู้หาให้แก้คดีจนรับ
 ไม้ไหว และในการแถลงกรรมแก่คณะตุลาการเมื่อ
 เวลาข้อเท็จจริงอยู่บนคมมีคจวนไต่จวนเสียนั้น เขาว่า
 อิงเคอร์ซอลล์ทำได้เป็นอย่างดีวิเศษ หากตัวจับไต่ยาก
 และในสมัยนั้นเอง เป็นคราวผูกพันที่ทำให้เป็นปาฐกถอน
 นำพิศวงต่อมาในชั้นหลัง

เมื่อเกิดศึกกลางเมืองระหว่างฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้
 เรื่องฝ่ายเหนือจะให้เลิกทาส ข้างฝ่ายใต้ไม่ยอมเลิก

ค

ก็เป็นคติวิสัยของคนผู้มีใจรักความเป็นธรรมอย่างยิ่ง
 เคอร์ซอลล์ที่จะเจียรอนแทนเพื่อนมนุษย์ผู้อยู่ในความบังคับ
 กตขี อิงเคอร์ซอลล์รวบรวมทหารมาอาสาสมัครตั้งเป็น
 กองกรมชน ตัวเองเป็นผู้บัญชาการ มียศชั้นนาย
 พันเอก ไท้เข้าสนามยุทธจักรทำสงครามที่ค่ายลชีโลห์
 และที่จังหวัดโครินธ์ ในรัฐมิสซิสซิปปี ด้วยความ
 อองอาจจนไต้นามว่าเป็นทหารผู้แก่งกล้าผู้หนึ่ง ถึง
 ดงนั้นยังมีผู้ใส่ความว่าถูกพวกข้าศึกจับเป็นชะเลยได้
 ในเล้าหมู ซึ่งเป็นความไม่จริง ความจริงในพงศาวดาร
 อเมริกานี้ว่า ข้างฝ่ายศัตรูมีกำลังมากกว่าอิงเคอร์
 ซอลล์ ๆ เห็นจะต้านทานต่อไปไม่เป็นประโยชน์ จึงต้อง
 ยอมยกธงขาว

ใน ค.ศ. ๑๘๖๗-๑๘๖๘ อิงเคอร์ซอลล์ได้รับตำแหน่ง
 เป็นอธิบดีกรมอัยการในรัฐบาลแห่งรัฐมิสซิสซิปปี ครั้น
 แล้วลาออกเสียจากหน้าที่ในทางการเมือง และทาง
 กฎหมาย เพื่อเที่ยวประกาศสั่งสอนด้วยเรื่องความหลง

ผิดของคริสต์ศาสนาตามแบบที่ถกกันอยู่ทั่วไป หลักที่
 อิงเคอร์ซอลล์เชื่อมั่นอยู่นั้น คือว่าชีวิตที่กำลังอยู่ในโลก
 ในปัจจุบันทันตาเห็น เป็นชีวิตที่จะต้องเอาใจใส่ประกอบ
 การบุญกุศลไว้ให้มาก ให้ปฏิบัติในเรื่องทานการให้ขึ้น
 และให้แผ่เมตตาจิตอย่างยิ่งยวด ไม่ให้ประหัตประหาร
 เบียดเบียนกัน เพื่อได้ประสพสุขด้วยกันทุกฝ่าย นั้น
 เป็นหัวใจแห่งคำสั่งสอนของอิงเคอร์ซอลล์

ตัวเองและทั้งครอบครัวมีความสมบูรณ์อยู่เย็นเป็น
 สุขตลอดเวลา ไม่ว่าจะไปในสารทิศใด ย่อมเป็นที่
 ชอบพอรักใคร่แก่ผู้ใดพบปะสนทนาด้วย และไม่ว่ามิตร
 หรือเป็นคนแปลกหน้า อิงเคอร์ซอลล์แสดงกิริยาแผ่แผ่
 เจริญปราศยเสมอเหมือนกันหมด เมื่อก่อนออกรบในคราวศึก
 กลางเมืองครั้งนั้นได้สักหน่อย เขาทำการสมรสกับ
 หญิงสาวผู้หนึ่งชื่อ เอวา ปาร์เกอร์ มีคนพูดให้ร้ายว่า
 อยู่ด้วยกันไม่มีความสุข แต่ความซื่อตรงจริงไม่ ใน
 การที่มีผู้เที่ยวโฆษณาจะให้เสียชื่อเสียงเสื่อมความนิยม

ของประชาชนเช่นนั้น อิงเคอร์ซอลล์ไม่ถือโกรธ กลับ
เห็นเป็นของขึ้น พวกเป็นตลกคะนอง ไปเสียด้วยซ้ำ
เช่นคราวหนึ่งลอกกันว่า บุตรชายของอิงเคอร์ซอลล์อ่าน
เรื่องประโลมโลกจนเสียจริต ไปตายอยู่ในโรงพยาบาลบ้า
บิดาผู้ควรจะไว้มากเสียอีก กลับตั้งเป็นข้อตอบปฏิเสธ
อย่างชวนหัวว่า “ข้อ ๑ บุตรชายของข้าพเจ้าไม่ใช่
เป็นคนชอบอ่านเรื่องประโลมโลก ข้อ ๒ บุตรชายของ
ข้าพเจ้าไม่โศกเสียจริต ข้อ ๓ บุตรชายของข้าพเจ้า
ไม่ได้ไปเข้าโรงพยาบาล ข้อ ๔ บุตรชายของข้าพเจ้า
ไม่ได้ตาย ข้อ ๕ เพราะข้าพเจ้าไม่เคยมีบุตรชายเลย
สักคนเดียว” อิงเคอร์ซอลล์มีบุตรหลายคนจริง แต่
บุตรเหล่านั้นเป็นบุตรหญิงทั้งสิ้น และก็มีความเชื่อใน
เรื่องศาสนาเหมือนอย่างบิดาด้วยกันทุกคน

นอกจากนี้ยังมีค่าเล่าเรียนอีกอย่างหนึ่งว่า ในเมื่อ
เวลาจะสิ้นใจ อิงเคอร์ซอลล์กลับความเชื่อไปถือ

๑
คริสต์ศาสนาเหมือนอย่างเดิม ความชอบท่านลอร์ด
อี. สมิธ ผู้รวบรวมปัญหาวิเศษชนา ที่ได้ตอบกันใน
ระหว่าง วิลเลียม อี. แคลทส โคนนักการเมืองมีชื่อของ
อังกฤษกับอิงเคอร์ซอลล์ เรื่องคริสต์ศาสนา กล่าวยืนยัน
ว่าเป็นความจริง เหมือนคำลอร์ดอื่น ๆ ที่บรรยายมาแล้ว
ข้างต้น เพราะภรรยาและบุตรทุกคนได้ปฏิญาณตัวแล้ว
ให้การว่าท่านโรเบิร์ต ค. อิงเคอร์ซอลล์ยังคงมีความ
เชื่อมั่นอยู่อย่างไวก็อย่างนั้น มิได้กลับไปเลื่อมใสใน
คริสต์ศาสนาอีกจนสิ้นลมหายใจในวาระที่สุด

อิงเคอร์ซอลล์ถึงแก่กรรมด้วยโรคอันมีสมุฏฐานมา
แต่หัวใจพิการ (ันยีน่า เปคโตริส) ด้วยความสงบ
เรียบง่าย ไม่มีชัก ไม่มีแพ้ ไม่ทุรนทุราย ถึงที่
เรานิยมกันว่าเป็นกิริยาของผู้จะไปสู่สุคติ ในค ศ. ๑๘๘๘
ได้จัดการทำฌาปนกิจแล้ว บรรพชัญไว้ ในพระอบสัณฤทธิ

น

นี้เป็นประวัติสังเขปของ โรเบิร์ต ครีน อิงเคอร์
ซอลล์ ซึ่งข้าพเจ้าเก็บความมาจากที่ต่าง ๆ ย่างที่
จะช่วยให้ท่านผู้อ่านเข้าใจเนื้อความแห่งปาฐะต่อไปได้
ชัดเจนยิ่งขึ้น

พระยาเมธาธิบดี

(ศาสตราจารย์)

วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๓

๑ ถนนนครราชสีมา จังหวัดพระนคร

ปาฐะ เรื่องประทุษร้ายต่อผู้ร้าย

ในการเรียบเรียงปาฐะเรื่องนี้ ไม่มีเวลาจะกล่าวข้อความให้ละเอียดคายยาวพอที่จะให้เข้าใจ ความกว้างขวางลึกซึ้งได้ ความประสงค์มีอยู่แต่เพียงจะแนะนำให้นักถึงเรื่องซึ่งมีเป็นความจริงอยู่เฉพาะหน้าเท่านั้น การที่เลือกเรื่องนชวนพูด เพราะเห็นเหมาะแก่ผู้มีอาชีพในทางกฎหมาย ตัวอย่างอาชีพอย่างนี้เป็นกำลังที่จะชักจูงในการตั้งตัวบทกฎหมาย และกำหนดค่าเปลี่ยนแปลงบัญญัติกติกานั้น ๆ ได้ดีกว่าหน้าที่การงานพระเนกอื่น

หมอบความเป็นจำพวกที่ควรสนใจ ในการที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติและเปลี่ยนแปลงการพิพากษา อรรถคดีให้ทันสมัย นอกจากนั้นควรจะตั้งรู้จักหลักแห่งอุปนิสัยใจคอของคนอันเป็นต้นเหตุของความประพฤติ ทั้งต้องชำชองในรัฐประศาสน์คือแบบวิธีการปกครองบ้านเมืองด้วย

มีผู้กล่าวว่าโรคร้ายของประเทศนั้นมี ๓ คือ สมณะ
 ผู้ใจขาด ๑ แพทย์ผู้ปราศจากความรู้ ๑ เนติบัณฑิตผู้ไม่
 รู้กฤษฎีการวม ๑

๑

ดูเหมือนนา ๆ ชาติในโลกนี้ต่างพากันเชื่อเป็นอย่าง
 ยิ่งว่า ความทรمانที่ใดกระทำลงแล้วก็ดี ถ้าเพียงแต่
 ภาคที่เกณฑ์กรรโชกไว้ว่าจะกระทำก็ดี มีอันสิ่งที่จะ
 เห็นยวรงค์ผู้กระทำผิดให้หลายจำได้ก็วิเศษนัก เพราะ
 ดึงนั่นจึงได้ถือเอาการลงโทษว่าเป็นทางสั้นทางลัดที่จะ
 แก้สิ้นความร้ายให้กลายเป็นดี มีการจองจำ จำวิตนคร
 ขาลและการประหาร รวมเข้าเป็นองค์สาม ซึ่งสำคัญ
 กันว่าจะคุมครองหม่มคณะให้อยู่เย็นเป็นสุขได้ทั่วหน้า

นอกจากนี้ยังมีผู้เชื่อกันเป็นอันมากในการวิฆราช
 ขาตร ในการตัดต้นสิ้นมือ ในการทำให้อปปยศอกสุ
 และในการตะเวนประจาร ว่ามีอำนาจที่จะแก้ นิสสัยอัน

เลวทรามของทวยราษฎร์ได้เป็นอย่างดี เกี่ยวแก่คาลยัตติ
 ธรรมมีคฤคารางสำหรับเป็นที่คุมขังนักโทษ และในที่
 เช่นนี้มนุษย์ก็ประทัษฐ์เครื่องทรมานไว้เหลือที่จะพรรณนา
 ถ้าแม้เราสามารถตรวจดูได้ตลอดทั่วทุกแห่ง น่ากลัวจะ
 เกิดกรรมสังเวชนเกือบทนไม่ไหว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้
 ท่านอ้างว่ามีไว้เพื่อความเป็นอารยะ คือเพื่อระงับความ
 ซอซอธรรม และเพื่อความผาสุกของหมู่คณะ แต่ก็เป็นการ
 นำชันหามนุษย์ไม่ ถึงบ้านไหนเมืองไหนจะมีวิธลงโทษ
 ทัณฑ์กันให้หนักสักปานไร ความจริงคงมีอยู่ว่าความ
 โหดร้ายออกฉกรรจ์ก็ยิ่งเกิดทบทวยชมนอนั่นเอง

โทษถึงประหารชีวิต ใครเลยจะคิดว่าไม่เป็นโทษที่
 น่าสยดสยอง แต่แล้วก็ไม่เห็นทำอะไรให้ดีขึ้นได้ การ
 ประทัษฐ์รายลอบยิงรณพันแทงกันก็ การปล้นสดมภ์ค
 ถอเอาทรัพย์แล้วประหารผู้เจ้าของเสียด้วย ความทารุณ
 ร้ายกาจก็ เคยมีอยู่อย่างไรรู้ก็คงมีอยู่อย่างนั้น ไม่เห็น
 ลดถอยน้อยลงเลย ความจริงกลับจะทวยงชนเสียด้วยซ้ำ

เมื่อถึงบ้านเมืองจึงคิดหาวิธีฆาตกรรมให้เป็นการเพิ่มโทษ
 ให้หนักขึ้นอีก เช่นเมื่อจะทำให้ตาย เช่นเกี่ยวนทบีให้
 กระทบหักข้าง ผูกแขนขาห้อยเอาหินถ่วงบนหน้าอกข้าง
 เอาเหล็กแดงนายเนอบ้าง เอาทวนขย้างบนถ่านกรุ่น ๆ
 บ้าง ผงทั้งเป็นบ้าง ทิ้งให้สัตว์ร้ายยอแย่งพดกคข้าง
 ละลายตะกั่วกรอกห้อยข้าง ตัดหนังตาแล้วให้หันหน้าไป
 ทางดวงอาทิตย์ข้าง มัดนอนหงายเอาหนุครอยไวยนทอ้ง
 น้อย แล้วเอาถ่านสุ่มนทครอยสำหรับให้หนักคทาทาง
 ออกเพื่อหนีเอาตัวรอดข้าง พาดัวไปตรงไว้ทรมหาค
 ทรายให้น้ำทะเลท่วมสลักน้ำตายข้าง และอะไรต่ออะไร
 เหล่านี้ ที่เป็นวิธีฆาตกรรมให้เจ็บปวดแสนสาหัสและให้
 ตายช้าที่สุดใดเพียงไร เป็นต้องหาอุบายใช้เงินสิ้นเชิง
 แต่คตอาญาอย่างทนิยมเรียกกันว่าอุกฤษฏ์โทษก็ยังมีเกิด
 มากมุนอยู่นั่นเอง

สำหรับความผิดที่เป็นลหุโทษ โลกเคยนิยมใช้วิธี
 ปรายปรามด้วยการทำให้ชบอายุขายหน้าแก่ประชาชนทั่ว

ไป เป็นต้นว่า ตักทุ่ผ่ามูก ลักหน้า ผูกยื่นเอวให้เกวียน
 ลากไปตามถนน แล้วเขียนประจานไปทั่วทุกหนแห่ง
 ถึงถึงหนักยิ่งหาผู้ตั้งใจประพฤติกวีเป็นพลเมืองคโคทง
 ยาก ผลที่สุดเจ้าพนักงานผู้จัดการตระเวนหรือทำการประ
 จารนั้นเอง เมื่อมีความเคยชินแก่การลามกเหล่านั้น
 หนักจนแล้ว กลับเป็นคนเลวทรามค้อค่านสันคานอยาย
 เช่นเคยวกันนักขันกโทษที่คนได้เคยลงโทษมาก่อนแล้ว
 เพิ่มชนอก

เมื่อไม่กขมานในประเทศอังกฤษมีนักโทษที่คองคอง
 ประหารชีวิตด้วยการแขวนคอมากกว่าสองร้อยคน และ
 เพชฌฆาตคองทำการคลอกขี้ มีกระย่งเล็กกว่าเจ้า
 หนาทพระแนกอน ๆ แต่นักโทษออกคกรรจจำพวกนักขิง
 มีทวชนตามส่วนทว

เราทำการประทุษร้ายเพอจะลงโทษผู้ร้าย เราทำการ
 ประทุษร้ายเพอจะไม่ให้มีผู้ร้าย โลกนี้เต็มไปทวข้องขิง
 และคูกคาราง เต็มไปทวขววายไซ้ครวนคอคาคไม้ ขี้ขมขี้

หอสมุดกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไม้ดอกเล็กและพืชล้มลุก แม่ตัวขอยายและเครื่อง
 ประหารเหล่านี้ ชีวิตและทรัพย์สินยังไม่พ้นจากความยำ
 ยีทาอย่างโหดร้ายอยู่นั่นเอง เมื่อถึงจะไม่เป็นการพ
 ุใดตัวขอยายยอมรับว่าเราพากันทำความผิดมีผิดชอบเสีย
 เอง แทนที่จะปลุกปลอบความอาญาให้หมดไปจาก
 นิสสัยเหล่าอนธพาล

ก็เหตุไรเล่ามนุษย์จึงยังขึ้นทำการปล้นสะดมฉกชิงวิ่ง
 ราวอยู่ อย่างไม่กลัวทุกข์ภัยจะมาถึงตน ? บ้างจะอ้าง
 เหตุว่าเพราะอกุศลกรรมที่มีมาในอดีต บ้างจะอ้างเหตุว่า
 เพราะถูกผีสิง บ้างจะอ้างเหตุว่าเพราะดวงจิตต์เป็นของ
 ลอยตัว เลือกทำอะไรก็ได้ตามใจสมัคร และการที่เลอก
 ประพฤติประทุษร้ายในทางอาญา ก็เพราะเหตุมีโทษ
 จิตต์มุ่งไปในทางนั้นเสียแล้ว ไม่ประสงค์ในทางข้างดี

๒

เราฉลาดพอที่จะรู้ได้แล้วไม่ใช่ถ้าเคราะห์ดีเคราะห์
 ร้ายไม่ใช่เป็นสิ่งที่มิอยู่จริง ? เรายังไม่เป็นที่พอใจอีก

๗
 ถ้าว่าความคิดความคำนึง และความกระทำของเราทุก
 สิ่งทุกอย่างเป็นผลอันมีมาแต่เหตุ ? สิ่งที่ไม่จำเป็นต้อง
 เกิดมีขึ้นจะเกิดมีขึ้นไ้ได้ ? บุตรที่เกิดเอง โดยปราศจาก
 บิดามารดามีไ้ได้ ? เหตุการณ์ต่าง ๆ ย่อมเกี่ยวเนื่อง
 กันเป็นทอด ๆ มีไ้ใช่ ? เป็นการเป็นไปได้หรือไม่
 น่าจะเป็นหรือไม่ และต้องเป็นจริงหรือไม่ ว่ากิริยาอาการ
 ของมนุษย์เกิดขึ้นแต่เหตุอันพ้นจากความสามารถที่เราจะ
 บังคับได้ ?

แม้ที่เกี่ยว มนุษย์ย่อมต้องการความสุขด้วยกันทั้ง
 นั้น หาใช่ประสงค์ความทุกข์ไม่ จริงที่เกี่ยวคนเราคงไม่
 ประารถนาความทรมาน ถ้าอุส่าห์ประกอบกิจที่จะทำตน
 ให้เป็นคนต่ำช้าจนตลอดชาติ เมื่อถึงนเรานั้นจะถือเอา
 เป็นหลักไ้ว่ามนุษย์จำต้องพยายามแสวงหาความดีด้วย
 กันทุกคน แม้จะคิดเขวไปในทางที่ผิดคงอยู่ในฐานะ
 ประสงค์ดีแก่ตนอยู่นั่นเอง คือคนจนย่อมต้องการจะมี
 และผู้อาพาธต้องตะเกียกตะกายเพื่อให้หายจากโรคอาพา
 ธิเขี้ยกเขี้ยพ ไม่มีใครสักคนเกี่ยว ซึ่งสติยังเป็นปรกติ

อยู่ ที่ต้องการจะทำคนให้เป็นทรงเกียรติแก่ฝูงชนทั่วไป
 ฤๅเห็นคิที่จะเข้าไปติดคุกตารางแทนความเป็นอิสระอยู่
 ภายนอกที่คุมขัง

มันสมองของผู้ร้ายเป็นอย่างเดียวกันกับมันสมอง
 ของผู้ประพฤติอยู่ในศีลในธรรมฤๅไม่ ? ผู้ร้ายมีทิวภูมิมา
 นะและมีความหวังคิเหมือนกัยสามัญชนฤๅไม่ ? ถ้ามัน
 สมองต่างกัน อธิษาศัยใจคองจะต่างกันไปไค้่างฤๅไม่ ?
 หลกัที่ว่าคัยกรรมพนธุเป็นไค้จริงฤๅไม่ ? ความชั่วจะ
 สืบพนธุกันไค้อย่างความดีฤๅไม่ ? คนเราทกคนผู้สืบ
 สายโลหิตมาจากบูย่าตาทวดจะไค้ นิสสัยชั่วช้าสามานย์
 ของท่านเหล่านั้นคิคมาข้างฤๅไม่ ? ในเวลานี้เรา
 ทราบไค้เป็นแน่แล้วว่เราเชอโรคคิตคอกันมาไค้ทางสาย
 โลहित เช่นบตรีผู้กะปลกกะเปลี้ยไม่สมประกอยยอมเป็น
 ทายาทสืบเนองมาทางกายของผู้ต้นสกุล เมื่อตงนความ
 เป็นโรคในมันสมองในทางประสาทและในทางใจตองคิต
 คอกสืบพนธุกันไค้มีใช้ฤๅ ?

เรายอมรับกันแล้วว่าในโลกนี้มีเหตุกัผลเป็นของ
 คู่กัน คือถ้าไม่มีเหตุแล้ว ผลจะปรากฏขึ้นมาได้โดย
 และเมื่อมีอะไรเกิดขึ้น เรายอมรับเห็นกันว่ามันจำต้องเกิด
 ขึ้นโดยธรรมดา เป็นของหนีไม่พ้น ส่วนเหตุบางอย่างที่
 สอนเร้นอยู่ลึกลับ แลเห็นไม่ใคร่ได้ทันที แต่เราก็นึก
 ว่าเป็นจำต้องมียุ่ เพราะเชื่อมั่นกันเสียแล้วว่าไม่มีไม่ได้
 หนึ่งในโลกนี้เอง เราถอกันว่าไม่มีการปาฏิหาริย์อย่าง
 ผิดธรรมดา สิ่งที่มีที่เป็นขึ้นต้องเป็นไปตามกฎแห่งธรรม
 ชาติทั้งนั้น แต่ถ่าสิ่งไรเราอธิบายไม่ได้ เราก็ยอม
 รับว่าเราอธิบายไม่ได้ อันเกิดแต่ความเขลาจากความ
 ไม่รู้ของเราเอง เมื่อโลกที่เราสัมผัสตลกต้องได้ด้วย
 อากาโรทั้งห้าในทางกายทวารเป็นดังนี้ สิ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับ
 ความเว้งว่างแห่งจิตอันน่าพิศวง เช่นตณหาและราคะ
 จำจะต้องดำเนินตามกฎเช่นเดียวกันถามมิใช่? ความคิด
 ความประสงค์จำนงหมายก็ดี ถ่าตณหาราคะก็ดี จะเกิด
 ขึ้นโดยลำพังตนเองได้หรือไม่? เราจะสืบค้นหาเหตุให้

พบได้ๆไม่? ถ้าหากว่าความคึกความรูสึกเหล่านั้น
จะเป็นโลภะก็ดี โทสะก็ดี เป็นผลอันเกิดแต่เหตุแน่ฉนั้น
แล้ว เราคงมีทางที่จะคัดแปลงแก้ไขความประพฤติ
ของคนได้ ถึงแม้ทั้งหมดก็คงทำได้บ้างตามส่วน

บุคคลเช่นนั้น ในโอกาสอย่างนั้น จะประพฤติกิริยา
อาการดังนั้น หาทำเป็นอย่างอื่นไม่ และครองล่อ
อย่างนั้น สำหรับผู้มีสมองดังนั้น เคยชินมาเช่นนั้น
มีความรูสึกดังนั้น บุคคลผู้นั้นจะอดใจไว้ไม่ทำไม่ได้เลย
มีของบางอย่างที่จำใจจำต้องทำ เหมือนดังถูกบังคับ
ให้ทำ และมีของบางอย่างที่ถึงอย่างไรก็ทำไม่ได้ลงคอ
ถ้าและเราสามารถแปลงฐานะให้กลับเป็นอย่างอื่นไปเสีย
กิริยาอาการของบุคคลผู้นั้นจะเปลี่ยนรูปไปหมด เป็น
ต้นว่าข้อมใจเสียใหม่ให้ คึกแต่ในสิ่งที่เป็นสารประโยชน์
บุคคลผู้นั้นจะกลับกลายเป็นคนละคน เมื่อเป็นคน
ใหม่แล้ว กิริยาความประพฤติข้อมเปลี่ยนใหม่ไปด้วย
เป็นเงาตามกัน

ในประเทศที่นับว่าเป็นอารยะเต็มเปี่ยม ความต้อง
 แย่งกันกินต้องแย่งกันอยู่มีอยู่อย่างเต็มที่ และความ
 ต้องประกวดประผลกันย่อมมีหนักขึ้นยิ่งกว่าในดินแดนที่
 ยังล่าหลังไม่ใคร่เจริญ เมื่อถึงกับความพลากพลังในการ
 หาเลี้ยงชีพ อันเกิดแต่การไม่ประสพโอกาสเหมาะอย่าง
 ขาดความเพียรพยายาม ฤๅขาดสติปัญญาความคิดข้าง
 ย่อมมีไต่มา กิริยาอาการบางอย่างนับว่าประพฤติกิ
 ประพฤติชอบ กิริยาอาการบางอย่างเรียกว่าเป็นความผิด
 ในทางอาญา บุคคลผู้พลากในทางหนึ่งมักจะถูกไล่ให้วิ่ง
 เข้าหาอีกทางหนึ่ง เราจะพึงกำหนดรู้ได้อย่างไรว่า คน
 ทุกคนจะไม่คคโกง? เราจะพึงทราบได้อย่างไรว่าคน
 ทุกคนจะพูดจริง? ความมีเมตตาจิตที่ดี ความซื่อตรง
 กดี ความกล้าในที่ควรกล้ากดี เราเชื่อไต่ได้ว่าคน
 ทุกคนมีครบถ้วนด้วยกันทั้งนั้น?

ข้าพเจ้ามีความพอใจเป็นอย่างยิ่งที่ทราบเป็นแน่แท้
 แก่ใจว่า มีคนนับด้วยล้านที่ไม่สามารถจะทำสิ่งซึ่ง

เป็นโทษในทางอาญาบางอย่างได้ และมีคนนับด้วย
 จำนวนล้านอีก เหมือนกันที่ไม่อาจ ประกอบ คุณ ความดี
 บางอย่างได้ เราไม่ติคนที่ทำการช่างแกะสลักไม่เป็น
 แต่งโคลงฉันทกาพย์กลอนไม่เป็น เขียนรูปไม่เป็น
 ฤทำงานในทางการเมืองไม่เป็น เราว่าแต่เพียงว่าเขา
 ไม่มีนิสัยใดหัดปรือมาในทางนั้น ๆ ยัดนี้เรารู้แน่แล้ว
 ฤว่าการที่จะเป็นคนดีได้ ไม่จำเป็นต้องมีนิสัยใดหัดปรือ
 มาเหมือนอย่างนั้นด้วย ? นักปราชญ์ผู้ มีความรอบรู้
 เฉลียวฉลาดลึกซึ้งที่จะไขเอาดวงจิตต์ของมนุษย์ชนวิภาค
 เพื่อไล่หาความจริงเป็นรายตัว ไปซ่อนเร้นอยู่เสีย
 ที่ไหน ? เหตุไรจึงไม่มาแยกธาตุกำลังอันลกลบของ
 มันสมอง แล้วซึ่งนำหนักด้วยใจอันเที่ยงธรรมให้รู้ ใน
 เรื่องกรรมพันธุ์ ในเรื่องความทะยานอยาก และในเรื่อง
 ความยั่วเราของจิตต์ให้แจ่มแจ้งชัดเจนจนแล้ว ? กขเพื่อ
 ให้รู้ว่าอะไรเป็นข้อเกิดแห่งอารมณ์ที่เป็นกุศลและอกุศล?
 โลภะ โทสะ โมหะ เกิดมาแต่ส่วนไหนของมันสมอง? อะไร

เป็นต้นเหตุทำลายความรักผิดและชอบ? นักปราชญ์
 ผู้หนึ่งจะสามารถรู้ได้กว่าตณฺหาหม่อานาจเห็นอหริโธตตป้ปะ
 เพียงไร และตณฺหาหม่อานาจเห็นอหริโธตตป้ปะ
 ความทะยานอยากอย่างข่าเถอนของคนคงในเมื่อหลาย
 พนัยมาแล้วก็เป็นได้ เมื่อตงนจิงจ่าจะตองรูทว้ยอกกว่า
 จรรยาของคนมีอะไรเป็นต้นเหตุมาแต่อดีต และเกี่ยว
 ด้วยการคบหาสมาคมในสมัยปัจจุบันอย่างไรบ้าง?

รัฐบาลที่ใช้อำนาจกดขี่มากเกินไป ประเทศที่ถือ
 อาชญาสิทธิ์ไม่เป็นธรรม และกฎหมายที่เข้มบังคับ
 เรียวแรงยิ่งนักเหล่านี้ สามารถจะคัตนีสสัยประชาชน
 ให้คล้อยไปในทางเดียวกันนั้นได้ฤาไม่? ราษฎรชอบ
 ทำตามอย่างประเทศของตนใช้ฤาไม่? บ้านเมือง
 ตองการจะกำจัตสัทรุของบ้านเมืองฉนใด บุคคลก็พอใจที่
 จะข่มขู่สัทรุของตัวเองบ้างเหมือนกันฉนนั้นแล บ้านเมือง
 ตองการจะทำการปล้นสะคมสัทรุของบ้านเมืองอย่างไร
 บุคคลก็พอใจที่จะฉกชิงวิ่งราวพวกของตัวเองบ้างเป็นครั้ง

เป็นคราวเหมือนกันอย่างนั้นด้วย และการที่ขานเมือง
ต้องการจะประหารสัตว์ของขานเมืองอย่างไร บางทีจะ
ไต่หว่านพืชแห่งการฆ่าไว้ในหัวใจของราษฎรบางคนบ้าง
แล้วก็เป็นไต่

๓

เป็นความจริงไม่ใช่ฤว่าผู้ร้ายเป็นบุคคลจำพวกที่ต้อง
มีอยู่โดยธรรมดา และหมุ่คณะเป็นผู้ทำให้เกิดขึ้นโดย
ไม่รู้ตัว? เราจะว่าไต่ด้วยชอบธรรมฤว่าไม่ว่าผู้ร้ายก็คือ
บุคคลที่เป็นโรคเหมือนอย่างคนผู้ มีประสาทเสียฤผู้ มี
พยาธิเขี่ยตเขี่ยพรวงกายไม่สมประกอบฉนั้นไต่ก็ฉนั้นนั้น?
เราคงไม่คิดจะลงอาญาต่อผู้ที่ช่วยใช้ไต่ยาก สิ่งที่ควร
กระทำคือต้องพยายามข้ายักให้หายเป็นปรกติ มีส่งไป
โรงพยาบาลเป็นต้น ไม่ใช่ส่งไปจำขังไว้ในคุกตาราง
เการทกระทำดังนี้ เพราะเราถือว่าการใช้เจ็บเป็นสิ่งที่
กิดขึ้นโดยธรรมดา เช่นเป็นโรคติดต่อมาจากบิดามารดา

อย่างกรรมพันธุ์บ้าง เกิดแต่ความละเอียดไม่ระวังเนอระวัง
 ด้วบ้าง เกิดแต่ความสะเพร่าบ้าง พวกเหล่านี้เป็นผู้ที่
 เราควรสมเพชเวทนาแท้ ไม่ใช่ควรจะลงโทษซ้ำเติมอีก
 ก็เมื่อโรคในดวงจิตต์ โรคในมันสมอง และโรคในร่าง
 กายเกิดมีเกิดเป็นขึ้นได้้อย่างเดียวกัน กับทั้งโรคในใจและ
 ความพิการในสมองเป็นต้นเหตุทำให้เกิดความประพฤติ
 ที่เราถือกันว่าเป็นความชั่วฉะนี้แล้ว ไฉนเราจึงยังชน
 ลงโทษผู้ร้ายให้เป็นการซ้ำเติมหนักขึ้นอีก ไม่กรุณา
 สงสารเหมือนอย่างบุคคลจำพวกที่ร่างกายไม่สมบูรณ์
 เหล่านี้บ้างเล่า ?

ท่านโสคราเตสนักปราชญ์กรีกผู้มีปรีชาหลักแหลม
 กล่าววว่า “เป็นการแปลกยิ่งนัก ที่ท่านไม่สนใจเฉียวใน
 เมื่อพบคนผู้มีร่างกายไม่ปรกติ แต่ครั้นเมื่อได้พบผู้มี
 ใจพิการเข้า กลับสำแดงอาการเกรี้ยวกราดมาก”

เรารู้ว่าผู้มีร่างกายไม่สมบูรณ์นั้นมึนมาก แลเรา
 รู้เป็นแน่อีกเหมือนกันว่าผู้มีจิตใจไม่ปรกติก็มีอยู่มิใช่น้อย

หม่อมคณะมีสิทธิที่จะบอกกันตัวเอง ขอนไม่ต้อง
 สงสัย คือไม่เลือกหน้าว่าผู้ประทุษร้ายจะรู้จักผิดรู้จักชอบ
 ฤาไม่ จะมีโรคในดวงจิตต์ฤาในมันสมองฤาไม่ เพราะ
 สิทธิแห่งการรักษาศวเองนั้นอยู่แก่หม่อมคณะอย่างเดียวกับ
 ทัม ในบุคคลอื่นใดก็ฉนั้น แต่ขัญหาอันสำคัญมีอยู่ที่
 ตรงว่าควรจะใช้สิทธิอย่างไรจึงจะเป็นผลอันงาม ? คือ
 ชาติ ประเทศฤาหม่อมคณะควรจะเปลี่ยนสิทธิที่ว่าอะไรดี ?
 ควรแปลว่าเป็นความอาฆาตมาดร้าย เช่นต้องทำโทษ
 ประจารให้ขยับอายุขายหน้าและประหาร ฤาควรแปลว่า
 ผู้ร้ายก็คือผู้ทัมใจเป็นโรค ต้องแก้ด้วยวิธีสั่งสอนและ
 รักษาพยาบาลดีกว่าอื่น ?

โลกนี้ได้แก่ความผิดในทางอาญาด้วย การวิบราช
 ขาตร ด้วยการจำจอง ประจาร ทรมาน และประหาร

มามากต่อมากนั่นแล้ว จนบ้านนั้นก็ยังไม่เป็นผลเท่าไร
 ด้งจะเห็นได้ ในจำนวนเลขที่ข้าพเจ้ากำหนดค่านวณมาจาก
 ที่ต่าง ๆ ในประเทศเราเองรวมทั้งประเทศ พอแปนตัว
 อย่างดังนี้

ใน ค.ศ. ๑๘๕๐ สำมะโนครัว ๒๓,๐๐๐,๐๐๐ มี
 นักโทษระหว่าง ๖๐๐๐-๗๐๐๐ คน

ใน ค.ศ. ๑๘๖๐ สำมะโนครัว ๓๓,๐๐๐,๐๐๐ มี
 นักโทษ ๑๘,๐๐๐ คน

ใน ค.ศ. ๑๘๗๐ สำมะโนครัว ๓๘,๐๐๐,๐๐๐ มี
 นักโทษ ๓๒,๐๐๐ คน

ใน ค.ศ. ๑๘๘๐ สำมะโนครัว ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ มี
 นักโทษ ๕๘,๐๐๐ คน

นอกจากผู้ต้องอาญาทั้งปรากฏในจำนวนข้างบน จะ
 เห็นมีคนวิกลจริตทวิคูณเกี่ยวพันตามส่วนกันขึ้นไปเป็นที่
 น่าเตือนใจให้สังเกตดังนี้

ใน ค.ศ. ๑๘๕๐ มีคนวิกลจริต ๑๕,๐๐๐ คน

ใน ค.ศ. ๑๘๖๐ มีคนวิกลจริต ๒๔,๐๐๐ คน

ใน ค.ศ. ๑๘๗๐ มีคนวิกลจริต ๓๗,๐๐๐ คน

ใน ค.ศ. ๑๘๘๐ มีคนวิกลจริต ๘๑,๐๐๐ คน

ตามจำนวนเลขเหล่านี้ เราพึงเห็นได้แน่แล้วว่า

บ้านเมืองไม่สามารถกำจัดความโหดร้ายในทางอาญาให้

สิ้นสูญได้ อนึ่งใน ค.ศ. ๑๘๘๐ เมื่อมีนักโทษ ๕๘,๐๐๐ คน

เรามีเด็กจรจัด ๕๗,๐๐๐ คน และมียากอยู่ในโรงงาน

ถึง ๒๒,๐๐๐ คน

เป็นการควรและฤๅ ที่เราจะถอเอาเหตุซึ่งให้ผล

ทำนองเดียวกันมาเป็นเครื่องแก้ ?

๔

การทำให้ชัชชาขายหน้าไม่สามารถจะแก้ผู้ร้ายให้

กลับเป็นคนดีได้ เช่นการเลื่อนหุดคจุมกฤาสักหน้าเป็น

การขอกว่าผู้นั้น ๆ เป็นนักโทษตลอดชีวิต เมื่อดังนี้

จะแก้ความผิดอย่างไรได้ ผู้ใดก็ค้ที่ถูกลมู่คเนะลงโทษ

ให้อัยอาย ผู้^๒นั้นจะกลับเป็นสัตว์ร้ายของหม่มคณะ พิช^๕
 แห่งความอาฆาตที่ไต่หว่านลงแล้วในดวงจิตต์ของคณะ
 เทียบโตงอกงามขึ้นทุกที และเจ้าของมือผู้หว่านพิชจำจะ
 ต้องถูกเกลียดชังตลอดไปจนชั่วชีวิตของผู้ ไต่รับพิชนั้น
 ด้วย

นอกจากนี้ยังมีความเสียหายอีกข้อหนึ่งคือ โทษ
 อย่างใดที่เป็นเหตุให้ ผู้ ไต่รับต้องอัยอาย ทัศนคติอย่างนั้น
 เป็นขั้วจัญให้ ผู้กระทำต้องเลวทรามต่ำช้าลงด้วยตามกัน
 และย่อมจะกระเทือนถึงหม่มคณะผู้บงการให้ ใช้นั้นด้วย
 เช่นหลักคำสำหรับลงหวาย ไม่ใช่จะให้ร้ายแต่เฉพาะ
 ผู้ถูกเขี่ยเท่านั้นห้ามมิได้ ถึงผู้เขี่ยและฝูงชนทั่วไป
 ในหม่มคณะจำต้องรับผลเสียหายตลอดทั่วถึงกัน

เมื่อการลงโทษด้วยทำให้ อัยอาย ไม่สามารถจะตัด
 สันดานผู้ร้ายให้กลายเป็นดี ช้าจะทำให้คนดีกลับเป็น
 เลว เป็นอันว่าจะทำให้ มีผู้ร้ายทวีจำนวนขึ้นฉะฉานแล้ว
 ขั้วญหาต่อไปมีอยู่ว่า โทษที่เป็นการให้รับทุกข์ทรมาน

จะแก่นิสสัยชั่วไฉนได้ ? โทษอย่างนี้ว่าที่แท้ ทำให้
 ผู้ร้ายใจแข็งกระด้างขึ้น และเป็นเหตุให้ ผู้กระทำเลว
 ทราลงอย่างที่สุด เพราะเมื่อใดเคยชินแก่การที่ผู้ร้าย
 ต้องได้รบทุกซัดงั้นมากเข้า ค่อยไปถึงเป็นผู้คิดได้รบทุกซัด
 ใจก็คงไม่หวั่นไหวสะทึงสะเทือน ในดวงจิตต์ของมนุษย์
 เรานี้ ทุเหมือนมนิสสัยสันดานอย่างสัตว์เคี้ยวเอื้อง
 ระคนอยู่ด้วยบ้าง เช่นชอบเห็นผู้อื่นได้รบทุกซัด งาม
 ความสุขในเมื่อเห็นผู้อื่นได้รบอันตราย อนึ่งเมื่อหม่อม
 คณะลงโทษแก่ผู้ต้องอาญา หม่อมคณะจำต้องมีจิตต์
 ใจอยู่ในฐานะอันเดียวกันกับเมื่อนักโทษกระทำผิด
 และเพื่อชดเชยในเมื่อจะลงท้าวก็ต่อมีความชกเห็นอย่าง
 เดียวกันกับเมื่อผู้ร้ายทำการปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ อย่างหนึ่ง
 เป็นประทุษร้ายในทางอาญาของบุคคล อีกอย่างหนึ่ง
 เป็นประทุษร้ายในทางอาญาของหม่อมคณะไม่ต่างกันเลย
 ความ อัยติธรรม และความร้ายกาจเป็นสิ่งไม่ยั่งยืน
 และมักแพ้ยั่ว เช่นในประเทศอังกฤษไม่ว่าในกาล

ไหน ๆ ไม่เคยเต็มไปด้วยบุคคลจำพวกที่เรียกว่าผู้ขาย
ชาติ จนถึงคราวที่รัฐบาลประหัตประหารคนจำพวกนี้
อย่างหน้าสยดสยอง เช่นตัดตีนสั้นมือ ให้คนย่อแอ้ง
ฉีกเนื้อ เอาหอกปักอกชูไว้ตามถนน และเอาโซ่ผูก
ข้อมือแขวนประจําเป็นต้น การลงโทษเช่นนี้ทำให้
ราษฎรผูกใจเจ็บต่อรัฐบาลเหลือที่จะพรรณนา ผลที่สุด
เกิดมีความผิดในทางอาญาฐานให้ความสวามิภักดิ์ต่อไท้
ต่างท้าวต่างแดนหนักขน จนบ้านเมืองเอาไว้ไม่อยู่
แล้วพวกเหล่านั้นกลับมีอำนาจจนที่จะตัดสินได้เองว่าอะไร
เป็นกบฏต่อชาติอะไรไม่ใช่กบฏ เลยพิพากษาลงโทษ
พวกที่เคยปราบตนมาก่อน เป็นการสนองกรรมตามทัณฑ์
ในระยะอันไม่สู้ห่างเท่าไรนัก

ขอให้ตรองคุณลักษณะที่โทษที่กระทำแก่ผู้ผิดนั้น
หนักเพียงไร ขอให้นึกคุณลักษณะที่ มีคนนับด้วย
จำนวนล้นที่ตองตึงคึกคักดาราง ที่ได้รับความอับอาย
ขายหน้าและความทรมาณ เพราะเหตุด้วยการฉกฉัก

หอสมุดกลาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การปลอมแปลงลายมือและการฉ้อโกง ขอให้หนักดู
อีกว่า เป็นการยากแค้นแสนเข็ญเพียงไรที่บุคคล
จำพวกนี้ เมื่อเกิดมาแล้ว จำจะต้องหาเลี้ยงเอาตัวมาให้
ยังชีวิตสืบไปได้ ก็ไม่เห็นน่าเชื่อเลยว่าบุคคลจำพวกนี้
มีจิตเป็นปรกติ มีสมองที่ไม่พิการ มีใจอย่างที่จะบังคับ
ได้ และได้กระทำความผิดนั้น ๆ โดยมีได้สืบกรรมพันธุ์
มาแต่เชื้อสาย และแต่เหตุอื่น ๆ อันมีอำนาจของการกิริยา
ความประพฤติของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี

เมื่อไม่กี่วันมานี้ผู้ตั้งปัญหาถามข้าพเจ้าว่า “มี
ผู้เอาใจใส่อยากรู้อะไรของคนที่ทำถูกมากเหมือนอย่างคน
ที่ทำผิดๆไม่ ? ผู้ทำดีต้องได้รับทุกข์เหมือนอย่างผู้
ทำชั่วๆไม่ ?”

นับด้วยร้อย ๆ ปีมาแล้ว โลกพยายามจะทำลาย
คนดีด้วยอำนาจ เช่นผู้ที่สำแดงความจริงใจคิดอย่างไร
พูดอย่างนั้น มักถูกหาว่ากระทำความผิด คุกตาราง
เต็มไปด้วยคนดีวิเศษ และเลือกเนือของผู้กล้าหาญมัก

ถูกล้างด้วยคมดาพญาให้เปลวไฟคลอก ถึงดั่งนั้นก็ไม่มี
 ใครสามารถที่จะทำลายดวงจิตต์ของผู้มเิบไปด้วยความ
 มีสิทธิ์เสมอภาคและความจริงได้ ความโหดร้ายทารุณ
 กรรมกัฏ ความอาฆาตประทุษร้ายกัฏ กุกตาวาง
 กัฏ ญาที่สุตความมลายชัพกัฏ สิ่งเหล่านี้เมื่อไม่มี
 อำนาจจะลบล้างความที่ไ้ตั้งกล่าวแล้ว ยังมีกำลัง
 กำจัดความชั่วไ้ฉะนั้นญา ?

ในประเทศเรานี้ไ้เกิดมีความนิยมกันมาหลายข้แล้ว
 ว่าไม่ควรจะทรมาณ ญาทำให้นักโทษไ้รับความอับอาย
 กัฏทั้งมีข้อบัญญัติในราชย สติติแห่งสหปาลีรัฐอเมริกา
 ว่า “โทษที่เป็นทารุณกรรมและผิดปรกติ ห้ามมิให้
 ไซ้” ท่านเขียนสมิน แพรงกลิน นักปราชญ์และนักการ
 เมืองอนัมซอ ผู้ใ้ใจอยู่ในเรื่องการปกครองพะเนก
 ราชทัณฑ์ของเรามาก ไม่เชื่อว่าโทษจะแก้ โทษให้
 หายไ้ ท่านเห็นเป็นแน่แท้ว่ามนุษย์ไ้กระทำความ

ชั่วแล้ว จะแก้ ให้หายกลายเป็นปกติได้ด้วยให้ ได้รับความ
ชอบธรรมตามส่วนที่เราควรจะให้ ได้

ข้าพเจ้าเองเห็นเป็นการประหลาดที่ผู้มีสติสัมปชัญญะ
อย่างสามัญชน ซึ่งทราบอยู่แก่ใจแล้วว่าโลกนี้เต็มไปด้วย
ด้วยเครื่องล่อ และมนุษย์มันสลับสันตानอ่อนแออปร
ด้วยกิเลส ทั้งตัวเองก็ยังจำสิ่งมึนเมาในชีวิตแต่
ปางหลังได้อยู่ว่า ถ้ามีโอกาส ถ้าไม่มีใครจับได้
อย่างแน่นอน มีความผิดอะไรบางอย่างที่อยากกระทำ
เหมือนกัน ไฉนจึงมีใจเกลียดชังผู้ที่เข่นักโทษต้อง
จำของลงคอเล่า ?

ชนผู้มีสติสัมปชัญญะปรักปรำนักโทษเพื่อเป็นการ
ขู่ข่มกันตัวเองนั้นควรฤา ? เขาเหล่านั้นได้พยายามที่
จะปกปิดชาวบ้านว่าไม่ได้คิดร้ายต่อนักโทษ ใช่ฤาไม่ ?
ถ้อยคำที่กล่าวขานเพื่อจะใช้เป็นโล่หักง้างไม่ให้คนสงสัย
จริงฤาไม่ ? ส่วนตัวข้าพเจ้าเอง ขอบอกได้ว่า ข้าพเจ้า
มีใจผ่องใสเห็นอกด้วยผู้พลาดพลั้ง ด้วยผู้ร้าย ด้วยคน

ตกทุกข์ได้ยาก ด้วยนักโทษ ด้วยผู้หมดหวัง ด้วยผู้
ต้องคำพิพากษาของศาล และด้วยผู้ล้มลงงงงวย
บนศาลโทสะในขณะจิตต์แล้วกระทำกรรมอันตนจะต้อง
ได้รับผลวิบากเป็นความทุกข์จนตลอดชีวิตสังขาร

ความเป็นมนุษย์บุคคลนั้นเต็มไปด้วยอันตรายจริงหนอ
กว่าจะตั้งตัวให้เป็นคนดีมีหน้ามีตาใหญ่โตกับเขาได้
ต้องพยายามตะเกียกตะกายเสียตลอดชั่วอายุขัย ครั้น
จะกลับตกต่ำลี ย่อมเป็นไปได้ในช่วงขณะที่ใจเดียวเหมือน
อย่างกลิ้งครกกลิ้งภูเขา ความไม่เที่ยงธรรมของโลก
ร้ายกาจถึงนแล่นา

๕

มีอะไรเป็นเครื่องแก้ต่าง ? มีวิธีอันใดที่จะช่วยให้
ผู้ร้ายกลายเป็นคนดีได้บ้างหรือไม่ ?

คำตอบมีอยู่ว่า นักโทษควรได้รับความกรุณาสงสาร
ควรให้ ได้รับสิทธิอันจะพึงให้ได้ โดยปราศจากอันตราย
แก่หม่อมคณะ ไม่ควรจะทำให้ช้ำอายขายหน้า ฤ็ทำให้เสีย

หายอย่างใดเลย บ้านเมืองควรทำแบบอย่างที่ดีพิเศษ
ให้เห็น ผู้มีอำนาจไม่ควรจะร้ายกาจปราศจากเมตตาจิตต์
ทั้งไม่ควรลำแตงความผูกใจเจ็บญาของเวรแม่แต่อย่างใด

บุคคลผู้อยากได้ ขะโมยทรัพย์จากเพื่อนบ้าน ถูก
จับไปขังตาราง ที่หม่อมคณะอ้างว่า เพื่อเป็นตัวอย่างมิให้
ผู้ใดกระทำความผิดอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งเพื่อให้

หลายจำ จะได้ไม่ประพฤติก่อต่อไป ความได้สวน
หยกชะงักอยู่เพียงเมื่อได้ พิจารณาเป็นสัจจะว่าชะโมยจริง
แล้วเท่านั้น หาได้ สืบคนให้ลักชิงถึงเหตุผลต้นปลาย
เป็นเรื่อง ๆ ลงไป สำหรับเป็นเครื่องช่วยแก้ไขอุปนิสัย
ใจคออย่างไรไม่ นอกจากให้รู้เพียงเล็กน้อยว่าในการ
ลักชะโมยคราวนี้ เป็นความผิดครั้งแรกฤๅได้เคย
กระทำมาก่อนแล้วเท่านั้น

ใคร ๆ ย่อมต้องยอมรับว่าบุคคลจำพวกหมั้นประกอบ
กิจจำต้องได้รับความคุ้มครองป้องกันเป็นอย่างดี เพราะ
ว่าโลกนี้เป็นโลกที่ต้องทำงาน งานเป็นรากเง้าแห่ง

ความรุ่งเรืองทุกอย่าง อทินนาทานการลักขโมยเป็น
 สัตว์แห่งการประกอบกิจชอบสิ้นทั้งปวง แน่ที่เคี้ยวหมู
 ณะมีสิทธิที่จะขอร้องกันตัวเองเป็นเบื้องต้น แต่ขัญหาม
 อย่ว่า มีสิทธิที่จะลงโทษทัณฑ์แก่ผู้อื่นด้วยฤาไม่? มี
 สิทธิที่จะทำให้ราษฎรพลเมืองต่ำช้าสามัญด้วยฤาไม่?
 ฤาว่ามีหน้าที่เพียงจะคัดสันดานคนร้ายให้กลายเป็นตัวอย่าง
 เคี้ยวเนื้อเท่านั้น ฤาอย่างไรแน่?

เมื่อคนถูกส่งเข้าตาราง ต้องนั่งห่มอย่างนักโทษ
 เป็นที่น่าอับอายขายหน้า ต้องเปลี่ยนชื่อกลายเป็นตัวเลข
 เป็นทาสของหมุ่คณะ ดูเหมือนว่าไม่ได้รักษา
 อกุศลชุกเช่นมนุษย์อีกต่อไป ไม่มีอะไรช่วยอุปถัมภ์
 คุ้มกันให้กลับเป็นคนคชนอกได้ ต้องถูกตะเพ็ตราวกับ
 สัตว์เคี้ยวหญ้า ถูกตออำนาจปล้นน้ำพกน้ำแรง ถูก
 ให้เข้าถ่อไปกับผู้รับเหมาเหมือนอย่างวัวควายซึ่งต้องถูก
 รัททั้งแรงและขัญญาความคึกจนไม่มีอะไรเหลือ เมื่อ
 เป็นนักโทษแล้ว มีข้อขังขี้ยไม่ยอมให้พ้นจากขังนักโทษ

ผู้อื่น กลางคืนต้องถูกขังอยู่ในกรแต่ลำพัง เป็นอัน
 หมกโอกาสที่จะไต่ วิสสาสะกยเพื่อนมนุษย์อีกต่อไป แม้
 แต่ผู้คุมของตัวเองก็ไม่ยอมลดทกเกียรติยศลงมาเกี่ยวข้อง
 ทัวย เพราะเขาถือว่าเขาเป็นคนทวิเศษกว่าตัวเสียมาก
 มายนักหนาแล้ว ส่วนพระตำมระวงใหญ่ผู้ล้นบุญแจคุก
 ในตอนหัวค้ำนั้นแล้ว ย่อมจะรู้สึกในความเป็นผู้เป็นคน
 ของตนเอง เหมือนหนึ่งจะให้เหล่านักโทษถือเอาเป็น
 เยี่ยงอย่าง แห่งความอยู่ในศีลในธรรม ที่ ควร สรรเสริญ
 นักโทษเปรียบประดุจพณพสุธาที่คนผู้มีหน้าทรักษา ต้อง
 เหยียบย่ำ ติตอยู่ไต่สักหน่อย เมื่อพ้นคำพิพากษาของ
 ศาลออกไต่แล้ว ให้คำโทษสารเท่าจำนวนที่พอจะกลับ
 ไปยังภูมิลำเนาเดิมของตนไต่ นับเป็นสิ้นเรื่อง

บุคคลผู้นี้ เมื่อกลับไปยังถิ่นเดิมแล้วเป็นคนชนิดไร?
 จะหางานทำได้ไต่ถ้าไม่? คำตอบต้องว่า ถ้าพาชกขอก
 ไปตามจริงว่าพึ่งออกจากตารางมาได้ใหม่ ๆ คงไม่มี
 ใครจ้าง เมื่อคังนี้ บุคคลผู้ชนต้นจำต้องปฏิเสธตัวเอง

คือปกติใช้ปลอมแปลงไม่ทำให้รู้ว่า เป็นใคร และเปลี่ยนชื่อ
 เปลี่ยนนามสกุล เป็นอันว่าต้องวางรากที่จะก่อความดี
 ด้วยความเท็จ ข้างฝ่ายคนสามัญว่าโดยทั่ว ๆ ไป
 ไม่มีใคร ต้องการที่จะจ้าง ผู้เคย ตีตกูก ตาราง มาไว้ ใช
 เพราะคนสามัญไม่มีความไว้วางใจในคนตารางว่าสามารถ
 ที่จะแก นิสสัยคือท่านสนทานอภัยให้หายได้ ยิ่งกว่านั้น
 กลับจะเชื่อว่านักโทษที่ออกมาได้ ยิ่งจะเลวทรามไปกว่า
 นักโทษที่เพิ่งเข้าไปติดเสียด้วยซ้ำ เพราะนักโทษเมื่อ
 ไปได้ถูก กดขี้เสียจนเคยชิน รวากษ์ว่าเป็นสัตว์ร้ายเช่น
 นั้นแล้ว นิสสัยใจคอย่อมแข็งกระด้าง ไม่หวั่นไหว
 กระทั่งกระเทือนเหมือนอย่างมนุษย์ชนคนสามัญ และ
 นอกจากนั้นเมื่อได้ถูกมนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยกันขบคนให้เจ็บช้ำ
 มาอย่างหนักเกือบถึงเลือดตากระเด็นแล้ว ใจคอกง
 ต้องขมเผื่อน ผูกอาฆาตมาดร้ายต่อหม่มคณะอยู่เป็น
 ธรรมดา เมื่อใด คิดเห็นกันตั้งนี้ทั่วไปแล้ว มีลู่ทาง
 อันใดเล่าที่จะเปิดโล่งให้ ผู้เคยตีตกูกตารางหางานทำได้

ถ้าและเขาผู้นั้นสามารถเปลี่ยนชื่อและนามสกุลได้สำเร็จ
 ในมิชามินาน ไม่ผู้สืบลความลับก็เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล
 ผู้ใดผู้หนึ่ง ถ้าไม่ก็คนปากบอนอยู่ไม่สุข เป็นต้องขยาย
 ความจริงจนจนได้ แล้วคงต้องถูกขับไล่ให้ออกจาก
 งาน คราวนี้ไปเที่ยวหางานอีก ต้องไปใช้ไปตามเคย
 ไปได้เข้าทำอีก ถูกจับโกหกได้อีก ต้องออกอีก เป็นดังนี้
 ต่อไปจนบุคคลผู้นั้นรู้สึกเป็นแน่แท้แก่ใจว่าตนจะหาเลี้ยง
 ชีพโดยทางตรงทางชอบไม่ได้แล้ว ก็ปล่อยตัวให้ไหล
 เรื่อยไปใน ทางที่จะได้เข้า ร่วมสามัคคีกับบุคคลจำพวก
 เดียวกัน ผลที่สุดไม่สู้ช้านักจะได้เข้าไปยืนอยู่ในคอก
 ที่ศาลหลวงเหมือนอย่างเคย เพื่อได้ให้การในคดีอาญา
 อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งลงท้ายก็ต้องถูกตัดสินให้จำคุกมีกำหนด
 นานวันจนกว่าเต็มเพราะเหตุไม่หลายจำ บุคคลผู้นั้น
 จำต้องรู้สึกหมดหวัง และอนาคตกาลย่อมเต็มไปด้วย
 ความสิ้นแค้น จะกลับก็ให้ ดชนอกหาได้ ไม่

นักโทษผู้ต้องถูกจำขังอยู่ในคุกตารางทำการงานให้
 ผู้อื่น มิได้ทำเพื่อตนเอง การทท้านั้นจึงมิได้ทำด้วย

ความมีแก่นใจ เมื่อถึงจะหาดีมาแต่ไหน ? ครั้นเมื่อ
นำสินค้าเหล่านั้นออกจำหน่ายในท้องตลาด กลับได้
วิบัติคดีเตียนว่าเอางานของคนคุณกราคาถูก ๆ มาสู้ประมูล
แย่งอาหารของคนผู้มีบทรภรรยาจะตองเลี้ยงดู ให้ตอง
ลำบากยากเข็ญอีกต่อหนึ่ง

๖

เหตุไรบ้านเมืองจึงจะวิบัติเอาแรงของบุคคลจำพวกนี้
เสียเปล่า ๆ และเมื่อใด ตักคุกมานับเป็นจำนวนหลาย ๆ
ขแล้ว เหตุไรจึงจะปล่อยตัวไปโดยไม่ให้ทรมอนตัก
ตัวไปบ้าง ? ถ้าได้ทำเช่นนั้นจะมีที่ถู ทังจะเป็นการ
อนโลมตามทางคหกรรมอย่างมากมายด้วย คือคักค่า
จ้างให้สำหรับงานที่ใดทำแล้วเป็นรายวัน รายเดือน และ
เป็นรายปี ทบ ๆ กันเข้าไว้ ให้เกิดคอกออกผลในทาง
คอกเข็ญ เมื่อถึงกำหนดพ้นโทษ เช่นเมื่อใด
ติดจองจำมาแล้วครบห้าปี จะปล่อยตัวไป ก็จะได้เงิน
หลายร้อยเหรียญทอง เงินจำนวนนี้มีใช้จะได้ ใช้แต่

มาคร้ายหมายขวัญ จะกลับกลายเป็นมอญกายถวายเป็น
ชีวิตด้วยความกตัญญูณกตเวทิต่างอย่างลึกซึ้ง ทงนจะเป็น
ประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองมากมุนเหลือที่จะคณนา

ถ้าแม้ว่านักโทษ ประกอบการงานเพื่อตนเอง คงนั้น
แล้ว คงจะชวนชวายเป็นใจทำที่ซนจนเต็มสติปัญญาความ
สามารถ และวัตถุที่ทำจะล้วนแต่เป็นของที่มีค่าราคาสูง
คงไม่พาให้ของที่นายช่างทำอยู่ข้างนอกพลอยตกต่ำเสื่อม
ราคาไปด้วยอย่างที่ย่นกันอยู่ในขังคนเป็นแม่มนั้น

๗

มีบุคคลจำพวกหนึ่งหาเลี้ยงชีพในทางทำโจรกรรม
คือถือเอาการลักขโมยเป็นอาชีพ ที่เรียกว่ามีงาชีพ
บุคคลจำพวกนี้ต้องถูก ฟ้องร้องให้ ศาลตัดสินมีโทษ
หย่อน ถึงคังนั้น เมื่อใดหลุดพ้นออกจากคุกคุมขังเมื่อใดก็
ถือโอกาสเที่ยวล่องละเมียดแย่งสิทธิ์ในสินทรัพย์ของผู้อื่น

อยู่เรื่อยไป สำหรับหญิงชายจำพวกนี้ หมู่คณะควร
จะปฏิบัติการทั้งๆ ?

ลองเอาคนสันดานเข่นนี้ไปปล่อยไว้ที่เกาะอะไรแห่ง
หนึ่งสักพันคน และบังคับให้ต่างคนต่างต้องหาเลี้ยง
ตัวเอง ข้าพเจ้าเชื่อว่าในฝูงชนจำพวกนี้เอง คงมี
เป็นอันมากที่เกลียดชังการลักขโมย คือพวกที่หมั้น
ประกอบภารงานต้องไม่ชอบให้ผู้ใดมาฉกชิงสิ่งที่ตนทำ
จนโต้วหน้าพกหน้าแรง พูดอีกอย่างหนึ่งว่า ในฝูงชน
จำพวกนี้ คงจะต้องเกิดมีความรู้จักรักษาตัวรอดเป็น
ยอคิดขง และคงจะต้องมองเห็นเหตุได้ว่า ผู้เกียจคร้าน
สันหลังยาวเป็นสัตว์ของหมู่คณะ

ในหมู่บ้านเช่นนี้ เมื่อจะพึงผู้ใดภายนอกไม่ได้แล้ว
จำจะต้องพยายามอย่างเต็มที่ จะรักษาชีวิตของตน
อยู่เอง ส่วนนักโทษจำพวกสัตว์ในประเภทเช่นเดียวกัน
ก็รวมไปไว้ในเกาะอีกแห่งหนึ่งให้เหิรห่าง อย่าให้มีหน
ทางที่จะได้พบปะสมาคมสังวาสต่อกันได้ เพราะว่าบุคคลที่

เหลือขอ ไม่ว่าจะเป็หญิงฤาชาย ผู้ที่จะแก้ด้วยวิธี
ผ่อนผันสั้นยาว ฤาด้วยความเมตตาปราณี ฤาด้วยให้มี
สิทธิ์ชอบธรรมอย่างไร จะให้กลับเป็นคนที่มีศีลมีธรรม
ไม่หายจริง ๆ แล้ว ไม่ควรจะให้ สัมพันธู์ มากมายต่อ
ไปอีก ต้องปล่อยให้ลวงลั้ไปจาก โลกนี้โดย มิให้มี
บุตรหลานเป็นเวรกรรมเกี่ยวเนื่องต่อไปได้

คราวนี้ว่าด้วยผู้ร้ายใจที่มีพหีนชาติที่ถือความมีสิทธิ์
ในชีวิตของผู้อื่น เช่น เทียบวรราชมาพาให้ตกล่วง
ไปเหล่านี้ หม่อมคณะควรจะทำประการใด? ควรจะตัด
ทอนชีวิตให้ตายตกไปตามกันตั้งนั้นฤา?

มีผู้อ้างว่าการประหารชีวิตเป็นตัวอย่างอันคหมีให้ ผู้
ใดถือเอาเป็นเยี่ยงอย่าง คือเป็นโทษที่คนกลัวมากกว่า
การตัดสินจำคุกตลอดชีวิต แต่โทษที่หนักอันร้ายกาจ
น่าสยดสยอง เป็นขจยสังเสริมให้ ทั้งผู้ทำผู้ทศนาเห็น
และฝูงชนทั่วไปในบ้านเมืองเคยชินเสีย ซ้ำเป็นเหตุให้
มีนิสัยสันดานอขายช้าเลวทรามลงด้วยมิใช่ฤา?

เมื่อไม่กี่ปีมานี้มีการแขวนคอนักโทษที่จังหวัดอาเล็กซานเดรีย ในรัฐเวอร์จิเนีย และในวันเดียวกันนั้น ผู้ที่ตกคนหนึ่งกลับมาแล้ว ไปทำการฆาตกรรมคนหาบของชายที่กลางซาสาส์มิธโซเนียนในกรุงวอชิงตัน ถูกศาลตัดสินประหารชีวิต ชายอีกคนหนึ่งไปหาแขวนคอ นักโทษรายที่สอง แต่พอกลับถึงบ้านในวันนั้นเอง ก็ฆาตรรยาของตนตายด้วยสัญเจตนา

อันว่าโทษร้ายที่สุดก็มี ทางข้อมันที่จะไม่ให้เป็นสัตว์ได้ อยู่ในตัว เช่นในคดีที่จะต้องตัดสินถึงประหารชีวิต คณะตุลาการมักให้ประโยชน์แก่ความสงสัยได้ง่าย ๆ พิธีที่เป็นการถูกต้องตามกฎหมายเป็นของสำคัญยิ่ง เช่นคำพยานอันเป็นที่น่าสงสัยแม้แต่เล็กน้อย ประกอบด้วยความกรุณาสงสาร ย่อมเป็นเหตุปล่อยให้ผู้ร้ายออกจากรังพิษโทษไปได้ ในช่วงระยะเวลาที่เกี่ยว คนผู้มัวใจเตียงตรงอยู่ในคิลในธรรม มักกลัวความพลาทที่ จะเรียกกลับคืนมาได้ ถ้าเพียงเป็นการตัดสินให้จำคุก

ตลอดชีวิตเท่านั้นแล้ว คุณลาการคงเห็นว่าถึงจะพิพากษา
 เพลี่ยงปล้ำไปอย่างไร ก็ยังมีทางที่จะแก้ไขใน
 เบื้องหน้าได้ แต่ถ้าเป็นการตัดสินให้ตายตกไปตามกัน
 ความพลาดพลั้งในคำตัดสิน จะหาทางแก้ได้อย่างไรมิ
 ได้เลย บัณฑิตผู้มีความคิดรอบคอบย่อมปลงเห็นใน
 เรื่องความบกพร่องของมนุษย์ และไม่สู้แน่ใจในคำพยาน
 ว่าอะไรเป็นเท็จอะไรเป็นจริงนัก ทงถือว่าความรู้ความ
 เข้าใจของคนมักผิดเพี้ยนถลากลไกลได้ไม่ยาก จึงไม่
 ใครกล้าพิพากษาในเรื่องซึ่งคิดว่า ถ้าพลาดแล้วจะกลับ
 แก้ให้หายกลายเป็นถูกไม่ได้ อีก

การพิพากษาให้ตายตกไปตามกัน ดังที่รัฐสภา
 อเมริกันปฏิบัติอยู่ในเวลานี้ มีข้อแก้ อีกอย่างหนึ่งว่า
 เพื่อยोगกันมิให้เกิดชุดมุนยุงเหยิงชนในระหว่างราษฎร
 ที่คบคิดกันตั้งเป็นหมู่เหล่ากรรกันเข้ายอแย่งนักโทษเอา
 ไปประหารเสียเอง โดยผลการ

แต่ความจริงหาเป็นดังนั้นไม่ รัฐบาลชนิตประชา
 ธิปัตย์มีความลำบากในข้อที่ราษฎรคบคิดรวบรวมนั้นเป็น
 หมุ่เหล่าเช่นที่เรียกว่า ‘มอพ’ จริง แต่ถ้ในการ
 ปกครองยังใช้วิธีตัดสินประหารชีวิตในโรงศาลอยู่ตราบดี
 พวกมอพก็คงยังถือเอาเป็นแบบอย่างอยู่ตราบดีนั้น ถ้ใน
 การปกครองยังเห็นว่าชีวิตมนุษย์ไม่เป็นของควรสงวน
 พวก ‘มอพ’ ก็คงถือเอาเส้นเชือกไปรัดคอผู้ที่ต้องหา
 ในคดีอาญาด้วยอำนาจของคนหมุ่มาก แล้วคงพูดว่า
 “ความกระทำของพวกเรากต่างก้นกบของรัฐบาลที่เราไม่
 ต้องชำระ เพราะเรารู้ยู่ว่ายู่ผู้ที่ตองหานั้นผิดจริง เราจะรอ
 ช้ให้เสียเวลาด้วยการทำพิธีอย่างโรงศาลเพื่อประโยชน์
 อันใด ถึงอย่างไรเสียรัฐบาลก็ตองฆ่าอย่างเดียวกัน
 ก้นที่เราทำแน่” ฤกัลย์พูดอีกอย่างหนึ่งว่า สิ่ง
 ย้านเมืองค้อย ๆ ทำช้ ๆ แต่พวก ‘มอพ’ เร่งรีบ
 ่นเวลาให้เร็วชนกว่า จะผิดอันใด ?

การฆ่าทุกคนทำให้ ใจคนหายทันทมหตความเลี้ยว
 สยอง และทำให้ ชีวิตมนุษย์เสื่อมค่าอันควรสงวน ที่ใน
 รัฐสุระแห่งสหปาลีรัฐอเมริกัน พวก 'มอพ' มีอำนาจ
 มากอยู่หลายตำบล เมื่อเกิดมิดคิอาญาบางอย่างชน
 จะกรูกันเข้าเชือกเนื้อเถื่อนหนึ่งผู้ ที่ต้องการเสียเมื่อไรก็ได้
 ไม่มีใครกล้าขกขวาง ข้าพเจ้าเห็นเป็นหน้าที่ของราษฎร
 ทุกคน และของหมอกฎหมายทุกท่านโดยเฉพะะ ที่
 จะช่วยกันพยายามกำจัดความกระทำของพวก 'มอพ'
 อย่างนี้เสียให้สิ้นเชิง ยางที่คงจะมีผู้หนึ่งว่าถ้าในรัฐสุระ
 ไทหนพวก 'มอพ' มีอำนาจมาก ในรัฐสุระนั้นคงไม่มี
 ใครกล้าทำความอาญาอย่างอุกฉกรรจ์ให้เกิดขึ้นก็เป็นได้
 แต่ความจริงกลับตรงกันข้ามอย่างไม่น่าเชื่อ

ผู้ที่เข้ากันเป็น 'มอพ' นั้นความจริงหาใช่คนดี
 วิเศษอันใดไม่ โดยมากมักเป็นคนอันธพาลสันดานหาย
 อย่างเลวทรามที่สุดเสียด้วยซ้ำ เช่นเมื่อไม่กี่ปีมานี้
 ในรัฐสุระอิลลินอยส์ มีนักโทษหนีจากที่คุมขังออกไป

ผู้หนึ่ง แล้วไปยังผู้พิพากษาศายาคาทิ เมื่อไล่ตามจับ
 ตัวได้แล้ว พวก 'มอพ' เลยประหารเสียในทันที
 มิไคร้อช้า ผู้ที่ลงมือเอาเชือกมัดคอ ลีบไต่ความว่าเป็น
 ผู้ต้องหาในคดีอาญาฐานประทุษร้าย เพื่อพยายามจะฆ่า
 อยู่ในระหว่างประกัน ส่วนผู้ที่ขังตนไม่ขึ้นไปเอาขุหรือ
 ไล่ปากให้คนตายคาบเพื่อเป็นการเย้ยหยัน ก็ไต่ความ
 ว่าเป็นคนถูกจับฐานลักทรัพย์อยู่ในระหว่างประกันด้วยอีก
 ผู้หนึ่ง

ผู้ใดก็คิดที่มีใจอำมหิตพอที่จะแขวนคอทำลายชีวิต
 เพื่อนมนุษย์ผู้กระทำผิดไต่ลงคอ ผู้นั้นต้องนับว่าทำผิดด้วย
 หนีไม่พ้น

ถ้านา ๆ ประเทศยังทำยุทธสงครามกันอยู่ ยังคบค้า
 สยามกันอย่างแบบข่าเถื่อน และยังขุนบำเหินจ์ความค
 ความชอบให้เหรียญตราอิสริยาภรณ์ในการศึกกันอยู่

ทรายโต ราษฎรคงยังจำอย่างใช้อำนาจฆ่าฟันกัน และ
 ตักสินความทะเลาะวิวาทกันด้วยขันด้วยดาพอยู่ทรายนั้น

๗

ถ้าเราประสงค์จะเปลี่ยนความประพฤติของผู้ใด เรา
 จำต้องเปลี่ยนฐานะของผู้คนด้วย เพราะเหตุว่าความจน
 และโจรกรรมทั้งสองนั้นดำเนินไปในทางเดียวกัน ความ
 อดอยากจนแค้นเพราะกิเลสให้เกิดคอกคอกผลและตักทอน
 ความคิดความรู้สึกที่เป็นกุศล ถ้าร่างกายปกคลุมด้วย
 ผาซรว จิตต์ใจก็ตองหุ้มห่ออยู่ในภาษาฉิกขา คร่ำคร่า
 อย่างเดียวกัน เมื่อคนสิ้นความคารวะในตัวเองเมื่อใด
 เมื่อนั้นจะก้มหน้าแลดูดิน จะปราศจากความซื่อสัตย์
 จะวิษยาผู้มั่งมีศรีสุข และจะเกลียดชังตัวเองมีรูวาย

ถ้าปล่อยให้เต็ก ๆ เตียบโตอยู่ตามข้างถนน คุกตาราง
 จะไม่รู้จักพร่อง และหวังในระหว่างคนมีกับคนจนจะเหิร
 ห่างออกไปทุกที ฝ่ายหนึ่งอยู่ด้วยอำนาจ อีกฝ่ายหนึ่ง
 อยู่ด้วยความคดโกง เป็นขัญหาอันสำคัญใหญ่หลวง

อยู่ว่า บุคคลผู้มั่งมีจะปล่อยให้มีคนจนอยู่มากนั้นควร
 ฤๅ? ค่าของทรัพย์อยู่ที่มีคนสมบรูณ์มาก ๆ ไม่ได้
 อยู่ที่คนมั่งคั่งนับถวถวน ชีวิตและทรัพย์สมบัติต้อง
 ไม่มีเสียง มิเช่นนั้นคำว่า 'ค่า' ที่เป็นของกายสิทธิ์
 จะไม่อยู่ด้วยกับเรา ความยากจนคั่นแค้นของบุคคล
 หมดมากเป็นอันตรายไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าเราต้องการให้
 บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ต้องให้ราษฎรมีบ้านของตัวเอง
 ยิ่งมากเท่าใดยิ่งมีผู้รักชาติทวชนเท่านั้น ยิ่งมีความงาม
 ความเจริญขึ้น และยังมีสิ่งซึ่งให้ความสำราญแก่ชีวิต
 มากมุนด้วย

ความผิดพลาดของประเทศยุโรปในครั้งกระโน้นที่ให้
 ที่ดินแก่แม่ทัพนายกอง ฤๅแจกจ่ายให้แก่คนไปรตปราน
 ของกษัตริย์คนละมาก ๆ นั้นร้ายเท่ากัขยอมให้เศรษฐี
 กวาดซอที่ดินในบ้านเมืองเอาไว้มากมายเสียแต่ผู้เดียว
 ผลที่เป็นความเสียหายแก่บ้านเมืองย่อมมีเท่ากันทั้งสอง
 อย่าง คือถ้าประเทศใดทำดังนี้ ประเทศนั้นคงอยู่ด้วย

มีคนเช่ามากมีเจ้าของที่ดินน้อย จำจะต้องเกิดความ
 เบนอลหม่านจากคนยากไร้หนุ่มมากอันเจ้าของที่ดินผู้น้อย
 จำนวนจะต้องอาศัยการทหารเป็นกำลังระงับ อันที่ดิน
 ที่ไม่มีเจ้าของ ใครจะหักรั้งฉวางพงจัยของยึดถือเอาเป็น
 กรรมสิทธิ์ส่วนตัว ฤจะใช้ในการสาธารณณะประโยชน์
 อย่างใดย่อมทำได้ตามกฎหมายไม่มีใครห้าม แต่ถ้าเป็น
 ที่ ๆ ประเทศถือสิทธิ์ในความเป็นใหญ่ฤจะเป็นเจ้าของโดย
 ทั่วไปที่เรียกตามภาษากฎหมายว่า 'เอมิเนียนต์ โดเมน'
 ๕๕ แล้ว ประเทศจะเข้ายึดถือเอาที่ดินในปกครองของ
 ราษฎรผู้ใดเพื่อประโยชน์สาธารณณะ แล้วคิดค่าเสียหาย
 ให้ตามสมควรได้ทุกเมื่อ เช่นบริษัทรถไฟบริษัทหนึ่ง
 ต้องการจะตัดทางไปในที่ของราษฎร เสนอผู้มีราษฎร
 ข้างจำพวกไม่ต้องการจะให้ทำทางทำสถานีฤ่าทำโรงงาน
 กัด บริษัทนั้นอาจใช้สิทธิ์แห่ง 'เอมิเนียนต์ โดเมน'
 ๕๕ ยื่นคำร้องต่อศาลให้บังคับกำหนดราคาขายที่ดินให้แก่

บริษัทได้ อำนานอนันประเทศประสาทให้ด้วยถือว่าการ
สร้างรถไฟเป็นคุณประโยชน์แก่สาธารณะชนโดยทั่วหน้า
ข้าพเจ้าเชื่อว่าอำนานอนันัน ควรจะขยายให้เป็น
ประโยชน์กว้างขวางออกไปอีกได้ ไม่ควรจะให้หยุดอยู่
แค่นั้น คือ ควรจะตั้งกฎหมายกำหนดอัตราจำนวนเนื้อที่
ที่ราษฎรสามัญจะพึงถือกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของได้ และ
เมื่อให้หยุดได้แล้ว ไม่ควรจะรบกวนขยแย้งให้ชาติ
สิทธิ์ อีกทั้งจะไต่กล่าวต่อไป จำนวนเนื้อที่ๆจะให้มิได้
คนละกว้างยาวเท่าไร ควรกำหนดตามพินภูมิประเทศ
เป็นรัฐๆไป ตัวอย่างเช่นในรัฐฮูหนึ่งมีบัญญัติกำหนด
ว่าราษฎรผู้หนึ่งถือกรรมสิทธิ์ ในที่ดินได้ ๔๘๐ ไร่ คราว
นี้ สันมติว่า นาย ก. มีที่ดินอยู่หลายพันไร่ นาย ข. ต้อง
การจะซื้อสัก ๔๘๐ ไร่ ฤๅน้อยกว่านี้ เพื่อตั้งเคหะสถาน
บ้านเรือนทำไร่นา นาย ก. ไม่ยอมขายให้ นาย ข. ควร
ต้องใช้สิทธิ์แห่ง 'ความเป็นใหญ่ในที่ดิน' ซึ่งประเทศมี
อยู่ยื่นคำร้องต่อผู้พิพากษาตุลาการฤๅคณะกรรมการพิเศษ

ขอให้วินิจฉัยกำหนดราคา และบังคับให้ขายที่ดินนั้น
ให้แก่คนตามกฎหมาย

ข้าพเจ้ายังเห็นต่อไปอีกว่า กฎหมายลักษณะนี้ไม่ควร
จะหยุดชะงักอยู่เพียงแค่นี้สำหรับทำเลือกส่วนไร่นา
เท่านั้น ควรขยายต่อไปจนถึงที่ปลูกบ้านในพระนครและ
ในหมู่ประชุมชนด้วย เพื่อว่าประเทศจะได้แผ่เต็มไป
ด้วยเจ้าของดี และอสังหาริมทรัพย์ ทั่ว ๆ ไปได้มี
กองไฟผิง และบิคารมารดาผู้มีความอสาหะวีรียภาพ จะ
ได้มีเสนาสนะขบองกันกาย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งอย่าง
หนึ่งในชีวิตของคน

ข้าพเจ้าเห็นว่าห้องแถวและที่เช่า เป็นอุปสรรคแห่ง
ความเจริญ สิ่งเหล่านี้ทำให้คนยากจนๆ เหลือแสน
ทำให้คนมั่งมี ๆ เกินไป ทำให้คนจำนวนมากน้อยได้ความ
สุขอย่างอยู่ในสรวงสวรรค์ แต่ทำให้คนหมู่มากต้อง
เช่าตาราง

ข้าพเจ้ายังอยากออกความเห็น ต่อไปอีกสักหน่อยว่า
 การเก็บภาษีอากรใด ๆ ถ้าการขายทอดตลาด ไม่ควร
 ให้มีแก่บ้านที่ราคาน้อย ยังไม่เข้าพิภพอัตราที่ใดกำหนด
 ไว้เป็นเกณฑ์ เพื่อว่าคนยากจนอนาถาจะได้รู้สึกมันใจ
 ว่าบ้านเป็นของ ๆ ตนแท้ จนกว่าราคาจะสูงขึ้นพ้นขีด
 เมื่อใด เมื่อนั้นรัฐบาลจะเก็บภาษีตามราคาที่เกิดขึ้นไป
 บ้างก็ควรอยู่ อนึ่งถ้าเจ้าของขายบ้านเมื่อไร ข้าพเจ้า
 ยังอยากให้รัฐบาลรอไว้ ให้มีกำหนดตามควร อย่า
 เพื่อเก็บภาษีใด ๆ หมก เพื่อให้เวลาให้ ได้มีโอกาสหา
 ซอบ้านใหม่ต่อไปได้ แต่ถ้าพ้นกำหนดนั้นไม่ซ้อออกแล้ว
 จึงค่อยชักส่วนภาษีอากรในภายหลัง

บ้านเป็นหน่วยแห่งความเป็นอารยะประเทศ และเป็น
 ส่วนของรัฐบาลที่เป็นขั้วแผ่นดินมั่นคง การขยงส่งเสริม
 ให้ราษฎรมีบ้านของตัวเองทั่ว ๆ ไป ก็เพื่อจะวางราก

แห่งการปกครองของเราให้ลึก ให้กว้างและให้แข็งแรง
ยิ่งกว่าชาติใด ๆ ในมนุษยโลกสิ้นทั้งมวล

๗

ไม่มีใครแลเห็นประโยชน์ของการให้วิชาความรู้
โดยไม่คิดสิ่งอื่นยิ่งกว่าข้าพเจ้าไปได้ และคงไม่มีใคร
ที่พอใจในความเจริญแห่งการศึกษาระดับสูงๆ มหาวิทยาลัย
ยิ่งกว่าข้าพเจ้าไปได้ อีกเหมือนกัน แต่น่าเสียใจ
ที่สิ่งซึ่งเรียกกันว่าการศึกษาในสมัยนี้ หาได้ให้
ประโยชน์ แก่การเตรียมคนที่จะให้มีชัยในการศึก
แห่งชีวิตไม่ มีคนนับด้วยพัน ๆ กำลังเรียนสิ่งซึ่ง
จะไม่เป็นคุณอะไรแก่ตัวเองและแก่ผู้อื่นด้วย ได้ทุ่ม
เทเวลาเสียเปล่าเป็นอันมากในการเรียนภาษา ที่ไม่มี
ใครได้ใช้พูดใช้เขียนกันมานานนักหนาแล้ว และเรียน
พงศาวดารที่จะหาความจริงแต่สักน้อยได้ ก็ทั้งยาก
ในชั้นเดิมเคยถือกันว่า ผู้ที่ใด รับการศึกษานี้
แล้ว ไม่ควรจะทำกรงาน ถึงในชั้นนี้ก็ยังมีผู้หลงเชื่อ

อย่างน้อยเหมือนกัน คือเชื่อว่าควรจะใช้ความคิดไม่ใช่
 ใช้มือ ผู้ที่สอบไล่ได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัย
 แล้ว โดยมากมักพากันอัยฮายในการทำหัตถกรรม
 ในการคราดการไถและการเกี่ยวเกี่ยว อันจะให้ความ
 เป็นไทยแก่ตนยิ่งกว่าการตั้งตัวเป็นกวี ที่ไม่มีใครรู้จัก
 ไม่มีใครนับถือ รังแต่จะต้องหยิบยืมเงินทองพวกเพื่อน
 ผูกมายาไล่ และลอกเลียนความคิดความเห็นของผู้ที่
 ล่องไปแล้วมาแต่งตาม แต่ก็ไม่เป็นสาระอันใดแก่
 ตัวนัก ผู้ที่ถือตัวว่ามีการศึกษาสมบูรณ์มักแลเห็น
 สิ่งซึ่งเป็นประโยชน์ว่าเป็นของใช้ไม่ได้ และยอมให้
 ใจถูกย้อมสีคำเพื่อให้ มือขาว

ความมุ่งหมายของการศึกษาที่ดีแท้ ต้องให้กันไป
 ในทางที่จะสอนคน ให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเองและผู้
 อื่น ด้วย เบื้องต้นควรสอนให้ รู้จักหน้าที่ๆ จะรักษาตัว
 และเพื่อให้ มีภาวะในตัวเอง ก็จำต้องอบรมในทางที่
 จะไม่ให้ ต้องพึ่งผู้อื่น การทำนาบนหลังคนคือพึ่งนำพัก

นำแรงของผู้ อดทนด้วยอำนาจที่ ด้วยอุบายเล่ห์กลก็
 ด้วยการหยิบยืมฤๅด้วยการขอกก็ เป็นของเลวทราม
 ดำช้าที่สุด ควรสอนให้ นักเรียนทุกคนรู้จัก การช่าง
 ที่เป็นประโยชน์ ควรหัดมือให้ ทำการได้เหมือนอย่าง
 หักใจให้ คิดเป็น ควรสอนให้ รู้จักวัตถุที่เป็นของจริง
 ไม่ใช่ของเท็จ และให้ รู้จักสภาพความเป็นอยู่แห่งชีวิต
 ที่แท้ ไม่ใช่ชีวิตเทียม เมื่อดังนั้นความรู้ สึกเป็นอิสระภาพ
 จะพลันเกิดมีขึ้นแก่ใจ อันจะเป็นหลักอย่างมั่นคงของ
 เกียรติยศ และของนิสสัยใจคอที่ดี ผู้ใดรู้ สึกตัวว่า
 เป็นอย่างนี้ ผู้นั้นจำต้องมีอารมณ์ อมเอิบเกิดขึ้นในใจ
 เป็นธรรมดา

ตามโรงเรียนทั่วทุกแห่ง ควรสอนให้ เต็มทำการ
 ช่างไม้ช่างเหล็ก ให้ รู้จักเครื่องกลไกและให้ คำนวณ
 กำลังต่าง ๆ ที่คนใช้ แทนแรง หลักการศึกษาที่ปฏิบัติ
 กันอยู่ในเวลานี้ เห็นสอนแต่ชื่อ ไม่ได้ บอกให้ รู้จัก

ของจริง ราวกับว่าใช้เวลาหนึ่งปี ๗ เพื่อขี้แจงแนะ
 แหน ให้ท่องจำข้อไฟว่าตัวนั้นเรียกอย่างนั้น ตัวนี้เรียก
 อย่างนี้ แต่หาได้ ให้ลงมือเล่นไฟจริง ๆ สักครึ่งหนึ่ง
 ไม่

ถ้าโรงเรียนสั่งสอนคนตามวิธีที่ข้าพเจ้าแนะนำนี้ เด็ก
 จะพึงกำหนดรู้ ใจเองว่า เมื่อเทียบโตชนตนจะถนัดทำการ
 หาเลี้ยงชีพทางไหนแน่ จะไม่ต้องเคอะฉะไม่ต้องทกลอง
 เพราะได้เคยลงมือทำจริง ๆ ใจที่ราบรสนชาติมาก่อน
 ย่างแล้ว การศึกษาที่ควรให้ความรู้แก่เด็กที่จะ
 ยังกินให้อยู่ได้เป็นผาสขจนตลอดชีพด้วยการมีอาหาร
 บริบูรณ์ มีบ้านอยู่อาศัย มีเสื้อผ้าปกคลุมกาย และมี
 โอกาสที่จะขยายตัวให้เจริญเต็มทีทั้งกายและใจ

ถ้าการศึกษาที่จริงยังทวชน การทำความผิดใน
 ทางอาญาจะถอยลง ถ้าบรรดาทวยราษฎรผู้ถูกรรรม
 สิทธิในบ้านเรือนยิ่งมากขึ้น จำนวนคุกตารางจะลดน้อย
 ลงตามส่วน เปนเงาตามกันดังนี้เสมอไป

ความกลัวโทษบางทีก็ห้ามคนบางคนไว้^{๕๕๖}อยู่ ไม่ให้
 ทำผิดได้ชั่วคราว แต่ความกลัวอย่างเดียวกันนั้นจะ
 แก่นิสสัยแล้วให้กลับเป็นดีไม่ได้เลย เพราะเหตุว่า
 โทษทัณฑ์ไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้ใครเป็นคนดี ถ้าเป็นใหญ่
 เป็นโตได้ มีผู้ลองกันมานานแล้วแต่ไม่สำเร็จ ความ
 คิดที่ว่าโทษสามารถจะแก้ความผิดบาปให้หายได้เกิดมา
 แต่ความเชื่อในเรื่องไฟนรกและอะไรต่ออะไรเหล่านั้นตาม
 หนทางของศาสนา ถึงดังนั้นผู้ที่เคยเชื่อถือมาอย่าง
 เคร่งครัดกลับพูดตรงกันข้ามเสียหมดแล้วว่า ถึง
 ความร้อนในนรกจะแก้คนผิดบาปให้กลับเป็นดีคงไม่ไหว
 อยู่^{๕๕๗}นั่นเอง

เมื่อคนมีความรู้ความเจริญสูงขึ้น ความโลภมันส์
 โทมนัสความรู้^{๕๕๘}รู้สึกสุข^{๕๕๙}รู้สึกทุกข^{๕๖๐}ยอมเกิดมีขึ้นตามส่วนกัน
 อันคนธรรมดาสามัญจะเห็นอกผู้อื่นได้เท่าไร เป็นอัน
 หยั้ง^{๕๖๑}รู้ถึงเพียงเท่าที่สามารถรู้^{๕๖๒}สึกได้^{๕๖๓}ด้วยใจของตนเอง

เท่านั้น^๕ ต่อเมื่อใดดวงจิตตั้งเจริญสูงชันจนเต็มที^๕
 เมื่อนั้นจึงจะเอาใจใส่ตลอดไปถึงคนคุก ลุงจ้าง ผู้เช่า^๕
 ถือเรือกสวนไร่นาและใครต่อใครตลอดไปจนหมดคณะ^๕
 บ้านเมืองญาประเทศใต้ ความรู้ยิ่งสูงชัน ความคิดยิ่ง^๕
 ละเอียดสุขุมชนทุกที^๕ จนจะลุ่มเหตุผลอะไรไม่ได้ทุก^๕
 อย่าง ในที่สุดจำต้องเห็นว่าหลักที่เคยถือกันมาว่า^๕
 ‘ใครทำอะไรทำได้ตามอำเภอใจ’ ต้องเปลี่ยนเป็นว่า^๕
 ‘ใครทำอะไรทำได้ตามอำเภอยังค์ย’ ผู้มีความคิด^๕
 หลักแหลมแล้วจะเล็งเห็นได้ยิ่งอย่าง ถองแท้ว่า โทษที่ฉก^๕
 ไม่ใช่อื่นไกลคือผลแห่งความกระทำของตนนั่นเอง คือ^๕
 ไม่ใช่สิ่งซึ่งบุคคลเป็นต้นเหตุกระทำชน เป็นผลกรรม^๕
 ที่ตนได้สะสมไว้แล้วมาตามสนอง ผู้ใดคิดเห็นได้ตั้ง^๕
 ยิ่งแจ่มแจ้งเพียงใดยิ่งดีเพียงนั้น เพราะเหตุว่าเมื่อ^๕
 ถอนเอาบุคคลออกเสียได้หมดแล้ว โทษก็เลือนหาย^๕
 กลายเป็นไม่ใช่โทษ ถึงจะทำให้หนักสักเพียงไร ความ^๕
 โกรธและความอาฆาตหาเกิดไม่ เช่นเมื่อไฟไหม้มือ^๕

ความหนาวทำให้หุ่เขื่อย นำท่วมนาฤาคลื่นในทะเลซัด
 ให้เรือจมอย่างใดอย่างหนึ่งนี้ เรามิได้รู้สึกของเวร
 เลย เมื่อคนยังมีความรู้สึกชงชน ไม่ใช่จะเพียงคิด
 เห็นว่าโทษเป็นผลกรรมอย่างเดี้ยว จะพึงทราบเป็นแน่
 แท้ต่อไปอีกว่า ผลแห่งกรรมเป็นของเที่ยง เป็นของ
 จำเป็นต้องมีหนีไม่พ้น ถ้าจะไม่ให้มี จะหลีกเลี่ยงได้ด้วย
 การไม่ทำกรรมให้เป็นเหตุเป็นขั้จจัยอย่างเดี้ยวเท่านั้น นี้
 เรียกว่าการแก้สันดานร้าย ให้กลายเป็นดีด้วยขั้บุญญา
 ความเห็นแจ้ง นี้เป็นอธิบายอันละเอียดที่จะคิดแปลงอุปนิสัย
 สั้ใจคอคน จะหาวิธีใดเปรียบปานมิได้ จริงอยู่อย่าง
 คนฤาบางทีกั้นขตั้งลานคนทีแก้ ได้ ด้วยเมตตา ความ
 กรุณาสงสารเมือหว่านลงในทีใด ย่อมผลิดอกออกผล
 ทั้นตาเห็น ส่วนอำนาจข่าเถอนฤาความมุ่งร้ายหมาย
 ขวัญจะหาดีสักเท่าเมล็ดองาฤาจะน้อมนำหัวใจคนให้กลับ
 อ่อนโยนมิได้เลย ผู้ที่ถูขบังคับให้ขูกเข้ากราบได้แต่
 ทำท่า ส่วนใจจะหาศรัทธาสั้กนึคเห็นจะไม่มี

ข้าพเจ้าทราบเป็นแน่ว่า ความบังคับบัญชาในคุณ
 ตารางในสมัยนั้นกลับทำให้คนไทยมีนิสัยสันดานหยาย
 คือก้านหนักลง เพราะเหตุว่าใช้อำนาจกดขี่มากเกินไป
 และคนไทยจะร้องอุทธรณ์ให้พ้นจากกำแพงคุก
 ออกไปไม่ได้ จะโหยให้ออกมาอย่างไรเสียงก็ตายด้าน
 เงียบสงัดอยู่ในที่นั้นเอง เป็นอันว่าคนไทยกับคนภายนอก
 ขาดความสัมพันธ์ต่อกันเสียหมดแล้ว โลกจะ
 ผันแปรไปอย่างไรก็เป็นไป คุกก็เป็นคุก เป็นย่ำช้า
 และเป็นหลุมฝังศพอยู่นั่นเอง คนคุกคนตารางเปรียบ
 เหมือน คนที่ตายแล้ว

ในคุกบางแห่งข้าพเจ้าทราบว่ามีการสั่ง
 ทรัพย์ประหารนักโทษไว้พร้อมสรรพและนาน ๆ ก็ได้ยินว่า
 มีนักโทษถูกฆาตกรรมเสียทีหนึ่ง จะตรวจดูได้ส่วน
 หนึ่งอย่างไรก็ไม่ได้ผล เพราะนักโทษไม่กล้าฟ้อง
 ถึงจะฟ้องก็ไม่มีใครฟัง ด้วยถือกันว่านักโทษไม่ใช่
 มนุษย์ถูกพร่องในความเป็นผู้เป็นคนเสียหมดแล้ว อนึ่ง

ถ้ามีผู้ใดปรปักษ์ขึ้น ต่อไปเป็นต้องถูกห้ามไม่ให้เผยแพร่
เมื่อถึงจะแก้คุกตารางให้ มีฐานะดีขึ้นอย่างไรก็ได้

ความรู้สึกอย่างมนุษย์ทุกคนทุกอย่างและความพยายามทุกชนิดที่จะแก้สันดานอวยร้าย ให้กลายเป็นดีได้ ถูกกระแทกเสียแล้วควยเท่าทั้งสอง เพราะถึงนั้นเมื่อนักโทษหลุดออกไปได้ จึงเกือบไม่มีอะไรซึ่งเป็นนิสัยเสียใจคอที่ที่เหลืออยู่เลย เมื่อคิดอยู่ในคุกตาราง ถูกคำว่า ชุ่ตะคอกถูกกระหนาบให้หลาบให้กลัวจนจะยืนตัวตรงก็เกือบไม่กล้า ข้างฝ่ายผู้คุมแล้วจะทำอะไร ๆ ได้ทุกอย่าง ไม่มีความยำเกรง เพราะถือเสียว่าเป็นการอยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของตนจะทำได้ อนึ่งเมื่อนักโทษออกไปแล้ว คงไม่กล้าใจตนว่ากล่าวให้คนภายนอกรู้ เพราะมีความอับอาย จำต้องขีตความให้เงี่ยหายไปอยู่เองเป็นธรรมดา

คุกตารางควรเป็นสถานที่สำหรับขัดสันดานทุกแห่ง การฝึกหัดนิสัยเสียควร เป็นหลัก สำคัญ ของตน ของการ

พระเนกราชทัณฑ์ และบุคคลผู้ควบคุมควรมีอหิชาคัย
 ใจคอที่สุก กรุณาที่สุก กอปรทั่วยุทธการบูชาความเป็น
 มนุษย์ และควรรหาทางทำให้นักโทษรู้ว่าการทั้งหลายทำ
 เพื่อให้เกิดเป็นคนดี ไม่ใช่เพื่อแสดงอำนาจ ไม่ใช่เพื่อ
 อาฆาต และไม่ใช่เพื่อความพอใจที่จะให้ร้าย นักโทษ
 ควรรู้สึกว่าผู้คุมเป็นสหายของตนไม่ใช่ศัตรู อนึ่งเมื่อได้
 รัยฟ้องว่านักโทษทำผิดกฎข้อบังคับอย่าไม่เชื่อถ้อยฟังคำ
 ฎากระทำความล่วงละเมิดอย่างไร ๆ พระทำมะรงควรร
 ฟังคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา และจัดการพิจารณาให้
 ละเอียตรอบคอบ ให้เป็นกิจลักษณะก่อนอย่าหันหันพลัน
 แล่น ฎาฟังความข้างเดียว แล้วลงโทษด้วยอำนาจโมหะ
 ครอบงำ เมื่อถึงนั้นนักโทษจะพึงเกิดความรู้สึกขึ้นใน
 ใจว่าตนยังเป็นผู้เป็นคนอยู่ ยังมีสิทธิในความเป็นมนุษย์
 เหลืออยู่บ้าง จึงพยายามอย่างยิ่งที่จะสะกดโทษจะไม่
 เหมือนไม่ทำไม่ว่า จึงอุส่าห์ปลอบโยนเอาใจให้รู้จักประ
 พุติคดีให้จนได้ นอกจากนั้นควรจัดให้มีผู้สามารถสั่งสอน

วิชาช่างที่เป็นประโยชน์ เพื่อได้เป็นทางหาเลี้ยงชีพ
ต่อไปในเบื้องหน้า

เราย่อมทราบอยู่ด้วยกันดีแล้วว่า คนคุกคนตาราง
มิใช่จะเลวทรามต่ำช้าไปหมดเมื่อไร และคนนอกคุก
นอกตารางมิใช่จะดีไปหมดก็หาไม่ ทั้งเราจึงรู้อีกว่า
ในวงจิตต์ของมนุษย์ย่อมมีพหุพันธ์ทั้งดีและชั่วระคนกัน
อยู่ คนที่ว่าดีที่สุดอาจทำเลว และคนที่ว่าเลวที่สุดเมื่อ
ถึงคราวสามารถประกอบกิจการพิเศษอย่างก็ได้ สิ่ง
ที่เราเป็นแน่ไม่ควรจะมีที่สงสัยนั่นคือ นักโทษในทาง
อาญาจะแก้ให้หายด้วยการทรมานให้อัยอายุขายหน้า
ทำให้เลวทรามต่ำช้าลงไปอีก เป็นอันพันวิสัยเป็นไป
ไม่ได้แน่แท้ทีเดียว

ความเขลาความโสมมและความอติคัตขัต สนมสาม
อย่างนี้เป็นเหตุให้เกิดโทษที่เรียกว่าอาญาแผ่นดิน และ
ถ้าความสำเร็จอย่างน่าขบคสงสัยบนหน้าความพยายามชอบ
ฤาหม่อมคณะไหนยังคล้อยตามพวกหวัชระ โมยขาใหญ่อยู่

ตราบไต คุกตารางคองยงตองเต็มทวยบวิษทยววาร
 น้อย ๆ อยุ่ตราบนัน

๑๑

โทษทั้งสนทนต์ทั้งหลายมนุษย์ใช้ปราชปรามผู้ร้าย
 ด้วยเชื่อว่าจะกลับประพฤติได้ทั้งใจนึก ฤาจะนำคนผา
 คลนลมไปยงที่มุ่งได้ตามใจหมาย ความชอบซาพเจ้าเห็น
 ว่าเป็นความเชื่อหลงผิด เพราะเป็นของผิดธรรมดาโลก
 ถ้าจะถามว่าความเชื่อเช่นนี้เกิดชนแต่อะไร เห็นจะต้อง
 ตอบว่าเกิดแต่ความรู้อย่างปาฏิหาริย์ที่พ้นวิสัยธรรมดา
 จะเป็นไปได้ ถ้าความเข้าใจผิดทั้งนี้ยังมีอยู่ตราบไต
 กฎหมายลักษณอาญาและการตัดสินทานคนคองยงตอง
 ยกพร่องไม่สมประสงค์อยู่ตราบนัน

การที่จะจัดเรื่องนี้ให้เป็นผลสำเร็จ เราจำตองนึกถึง
 นิสสัยสันทานของคน, ความจริงในเรองใจ, กำลังแห่ง
 กิเลสเครื่องล่อ, ความจำกัดแห่งปัญญา, อำนาจของ
 กิริยาความประพฤติ, ผลแห่งกรรมพันธุ์, ฤทธิเดชของ

ความลุ่มหลง, การบีบคั้นแห่งความอึดคึด, พยาธิในมัน
สมอง, ความทรมนทรมายในยามอกทหายาก, ความไม่เป็น
ธรรมแห่งโชค, ผลแห่งเสวนา แห่งความมีความจน
และแห่งความมีอำนาจฤตกชัย

เมื่อเรายังมิได้ทราบ ในลักษณะเหล่านี้ โดยละเอียด
แล้ว เรายังมีควรที่จะผลนผลันใช้ โทษทัณฑ์ ถ้าทำให้
อัยอายุญาเหมือนญาฆ่าผู้ ที่พิจารณาเป็นสัจย์ว่ากระทำผิด
เพราะพวกเหล่านี้ อาจถูกบังคับให้ประพฤติเช่นนั้น ๆ ด้วย
อำนาจอื่น ไตอื่นหนึ่ง ที่คนไม่สามารถจะรู้ ได้เสียเลยก็
เป็นได้

พวกเราด้วยกันทุกคนย่อมรู้จักตัวเราเองและผู้อื่น
ได้ไม่มากนักน้อย คือเรารู้จักความคิด, ความลุ่มหลง,
ความกลัว, ความปรารถนา, ความทุกข์, ความสุข,
ความอ่อน, ความแข็ง, ความพลาดและความสำเร็จใน
ชีวิต นอกจากนั้นเรายังรู้ อีกบ้างถึงเรื่องกระแสน้ำใน
ทะเลลึก, ถึงเรื่องลมที่พัดเข้าไปในทิศานุทิศ แต่เรา

หาทราบไม่ว่าพายุก่ที่กระพือหอยทำให้บ้านเมืองล่มจมและ
 ให้เรือในมหาสมุทรแตกทำลายเกิดขึ้นเป็นเค็มิณะที่ไคแน่
 เช่นเค็มิวกยที่เรำไม่รู็ที่มำของเมฆหมอกซึ่งกำบังสรวง
 สวรรค์แห่งใจ ฤำไม่รู็กำเนิคความคะนองของสมองทม
 อำนำงเรำใจคนในแวงเค็มิวกยงอสนีบาศให้ค้องทำควำ
 ผิตอนเป็นอกุศลกรรมแก่ดวงจิตตส์บต้อไปไม่รู็จักสิ้นสุค
 เมื่อเรำไม่รู็ฉะนั้นแล้ว ควำเขลาของเรำควรรเค็มิอนใจ
 ให้ยบย้ง ควำอ่อนแอของเรำควรรทำให้เกิดควำ
 เมตตำปรำณชน จึงจะชอบด้วยเหตุผล
 ขำพเจำขอจบปำฐะของขำพเจำด้วยคำอธิฐฐำนของ
 พุทธสāsณิกชนว่ำ “ขอพระองค์จงทรงพระกรณำค้อ
 ผู้ร่ำย เหมือนคองทไค้ทรงพระเมตตำค้อผู้ค้ด้วยทรง
 สอนให้เป็นคนค้แล้วฉะนั้น”

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ ไสภณพิพรรฒชนากร

ตำบลดอนราชบพิธ จังหวัดพระนคร

วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๑

M. Y. S. D.